наша свабода

№127(214) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

23 ЛІСТАПАДА 2001 года ПЯТНІЦА

Адрас: 220123, г.Мінск, а/с 103

тэл. 228-69-18, 210-02-53

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Гадавіна «чырвонага» рэферэндуму

24 лістапада 1996 года ў Беларусі адбыўся агульны рэферэндум, ініцыяваны Аляксандрам Лукашэнкам. Дзякуючы яму беларускі кіраўнік гвалтоўна змяніў беларускую Канстытуцыю, разагнаў парламент, штучна падоўжыў свой тэрмін знаходжання на прэзідэнцкай пасадзе і сканцэнтраваў у сваіх руках усе магчымыя і немагчымыя паўнамоцтвы.

У той час не ўсё кіраўніцтва Беларусі пагадзілася з такімі зменамі. Амаль аднамаментна адбыліся тры адстаўкі – прэм'ер-міністра Міхаіла Чыгіра, міністра працы Аляксандра Саснова і намесніка міністра замежных справаў Андрэя Саннікава.

Прапануем вашай увазе інтэрв'ю з імі, прысвечанае пяцігоддзю гэтай сумнай даты.

Міхаіл Чыгір: «Мне непатрэбныя дзяржаўныя пасады»

– Міхаіл Мікалаевіч, як бы вы сёння ацанілі тыя падзеі 1996 года, якія прывялі вас да гучнай адстаўкі? Як вам тады працавалася ва ўрадзе?

– Мы перайшлі ад картак да рынкавай сістэмы кіравання эканомікай. Адбываліся падвышэнні цэнаў, зацікаўліваліся вытворцы. Гэта ўдавалася з вялікімі цяжкасцямі. Звычайна я рабіў эканамічныя крокі, калі Лукашэнка з'язджаў за мяжу. Мне было вельмі цяжка праводзіць эканамічныя рашэнні, але я гэта рабіў.

Калі атачэнне Лукашэнкі дзейнічала разам і дакладна, то тады ён прымаў такія рашэнні, якія патрэбна. Трэба было настойваць, як мы з Багданкевічам заўсёды рабілі. Я калі не мог пагадзіцца з Лукашэнкам, заўсёды адстойваў свой пункт гледжання. Але ўсё радзей можна было дачакацца ўхвалення маіх ідэяў. Ад нас патрабавалі накіроўваць усе дакументы да іхняга прыняцця ў адміністрацыю прэзідэнта на ўзгадненне.

Фота IREX/ProMedia

Мне даводзілася шмат пераконваць Лукашэнку, што трэба адмовіцца ад рэферэндуму. Калі гэта не атрымалася, то я зразумеў: заставацца – гэта значыць прымаць удзел. І пайшоў.

Я мяркую, што пасля гісторыя прызнае: той рэферэндум быў страшэннай памылкай для Беларусі, у якой былі вельмі цяжкія наступствы.

– Скажыце, чым адрозніваецца ўрад Чыгіра – і ўрад Лінга, Ярмошына, Навіцкага?

– У на была нармальная каманда. Мы захавалі прынцып пераемнасці, скарысталі досвед старых кадраў, але і прывялі новых добрых людзей.

Заканчэнне на стар.3

Недавер кіраўніцтву міністэрства спорту і НАК

Напярэдадні сходу Нацыянальнага алімпійскага камітэту сябры грамадзкай кансультацыйнай рады НАК абвесцілі пра сваю нязгоду зь дзеяньнямі кіраўніцтва міністэрства спорту і турызму, а таксама Нацыянальнага алімпійскага камітэту. У часе пазачарговага паседжаньня актыву міністэрства спорту некаторыя славутыя спартоўцы дэманстратыўна пакінулі залю.

Кіраўніцтва НАК, а за ім і дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі сход называюць лёсавызначальным. Але насуперак «адзінаму памкненьню» некалькі былых спартоўцаў міжнароднай славы прадэманстравалі сваю нязгоду з захадамі кіраўніцтва міністэрства і Алімпійскага камітэту. Іхнае меркаваньне: цяперашнія дзяржаўныя чыноўнікі ня здольныя вырашыць комплекс спартовых праблемаў. Вось што кажа заслужаны трэнэр СССР па фэхтаваньні Аляксандар Фель: «Нам даслалі паперу: запрашаем на сустрэчу з кіраўніцтвам міністэрства спорту і турызму. Але калі мы зайшлі ў залю паседжаньняў, то аказалася, што там 70 папярэдне падрыхтаваных людзей, якія ўжо сустракалі нас ганебнымі выклічамі. Дзяржтрэнэраў «навуськалі» на нас! Нашая «каманда» – гэта кансультацыйная рада НАК Беларусі, створаная ў 1998-м годзе.

Заканчэнне на стар.3

Уначы з 21 на 22 лістапада Брузгі закрылі

20 лістапада Беларускае тэлебачанне і сталічныя радыёстанцыі паведамілі, што ў гэты дзень ноччу памежны пераход Брузгі будзе закрыты. Дзякуючы такой аднадушнай памылцы раніцай 21 лістапада ў Брузгах была зусім невялікая чарга на выезд – 60 легкавікоў.

Шафёры, якія не паверылі нашаму доблеснаму БТ, ад душы радаваліся, што паспеюць «з апошнім вагонам» выехаць у Польшчу. Прычым, у чарзе ім давялося стаць меней, чым звычайна. Напярэдадні закрыцця сітуацыя ў «Брузгах-Кузніцы» была напружанай. З нашага боку можна было тры гадзіны не скрануцца з месца. У адзін з апошніх дзён шафёры са звычайнай чаргі, давядзеныя да адчаю, кінуліся з каменнем на тых, хто прызвычаіўся карыстацца «левай» чаргой. Дакладней, хто, заплаціўшы грошы, у чарзе не чакаў. З польскага боку ў апошнія выхадныя пераезд праз мяжу займаў 12 гадзінаў! Хуткасць пропуску была 100 машын за тры гадзіны. Такім чынам, калі з гэткім жа імпэтам праходзілі машыны і з адваротнага боку, дык хуткасць пропуску была б 1.600 машын у суткі.

Заканчэнне на стар.3

Выбары скончыліся – пачаліся арышты

Праз больш чым сем гадоў пасля скандальна вядомага «антыкарупцыйнага даклада» Аляксандра Лукашэнкі кіраўнік дзяржавы пайшоў нарэшце на масавыя арышты чыноўнікаў па абвінавачванні ў карупцыі.

Начальнік Беларускай чыгункі Віктар Рахманько адхілены ад пасады. Супраць яго ўзбуджаная крымінальная справа. Аднак кінуць яго за краты пакуль немагчыма – Віктар Рахманько з'яўляецца членам верхняй палаты Нацыянальнага сходу, «сенатарам», які, дарэчы, быў прапанаваны туды самім А.Лукашэнкам.

Менш пашанцавала Леаніду Калугіну, кіраўніку аб'яднання «Атлант» па вытворчасці халадзільнікаў. Учора Аляксандр Лукашэнка паведаміў публіцы падчас наведвання Рэспубліканскага шпіталю Упраўлення справамі прэзідэнта, што той ужо знаходзіцца ў следчым ізалятары. Асаблівую пікантнасць гэтаму дадае той факт, што ўлетку Л.Калугін кінуў выклік А.Лукашэнку, заявіўшы пра сваё жаданне стаць прэзідэнтам. Аднак дырэктар не здолеў набраць дастатковай колькасці подпісаў на сваю карысць.

Беларускі кіраўнік заявіў, што спіс «карупцыянераў» яшчэ адкрыты – «на чарзе яшчэ чалавек пятнаццаць».

Тым часам, супрацоўнікамі ГУУС Мінска ўчора быў затрыманы дырэктар стадыёна «Трактар» У.Алейнікаў. Яго «павязалі» за атрыманне хабару, што нейкі прадпрымальнік заплаціў дырэктару за арэнду гандлёвых плошчаў на стадыёнаўскім рынку.

А кіраўнік мінскай дзяржаўнай аўтаінспекцыі Анатоль Сідарэня сам пайшоў у адстаўку. Аднак пакуль невядома, ці звязана гэта з апошнімі высілкамі па барацьбе з карупцыяй.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Чарговы канстытуцыйны рэферэндум

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Вадзім Папоў не выключае, што «ужо ў першай палове 2002 года» ў Беларусі можа прайсці чарговы канстытуцыйны рэферэндум. Пра гэта ён заявіў у інтэрв'ю газеце «Советская Белоруссия». На думку спікера, на ўсенароднае абмеркаванне могуць быць вынесеныя пытанні, звязаныя з будаўніцтвам Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі, а таксама пытанні, «датычныя некаторай дэцэнтралізацыі ўладных паўнамоцтваў унутры нашай краіны».

Юрый ПАЦЁМКІН

РПЦ и белорусский бюджет

Глава 554 проекта бюджета Республики Беларусь предусматривает выделение Белорусскому Экзархату Русской православной церкви денежных средств из государственного бюджета.

Данная позиция проекта бюджета противоречит законодательству Беларуси.

Так, Белорусский Экзархат зарегистрирован в установленном порядке как религиозная организация.

Статья 16 Конституции Республики Беларусь устанавливает равенство всех религий и вероисповеданий перед законом.

Статья 7 Закона «О свободе вероисповеданий и религиозных организациях» регулирует взаимоотношения религиозных организаций и государства. В частности, в законе указано, что государство не вмешивается в деятельность религиозных организаций; государство не финансирует деятельность религиозных организаций; религиозные организации не выполняют государственных функций.

РОО «Белорусский Хельсинкский комитет» считает, что появление в бюджете позиции, противоречащей действующему законодательству, а именно, выделение Русской православной церкви как получающей финансовую поддержку государства, может вызвать нарушение конфессионального равновесия в Республике Беларусь со всеми вытекающими негативными последствиями.

БХК обратился к Президенту и Парламенту с просьбой принять меры для приведения государственного бюджета в соответствие с нормами действующего законодательства.

ПРЕСС-СЛУЖБА БХК

Сакрэтныя дэпазіты ў Швейцарыі

У 2000 годзе Беларусь была ў ліку краінаў, дэпазіты з якіх найбольш імкліва раслі на сакрэтных рахунках у швейцарскіх банках, паведаміла ўплывовая брытанская газета *Financial Times*. Газета піша, што рэзкі рост дэпазітаў з краіны, якая не мае вялікіх валютных рэзерваў, можа сведчыць аб наяўнасці карупцыі на вышэйшым узроўні яе кіраўніцтва.

Акрамя Беларусі, паводле агляду фінансавага агенцтва *Swissmoney Research*, сярод найбольш дынамічных крыніцаў прытоку грошай на давераныя дэпазіты ў швейцарскіх банках былі Балгарыя, Бангладэш і Гвінея. Давераныя дэпазіты робіцца наяўнымі грашыма, якія пасля пераводзяцца ад імя швейцарскага банка ў банкі па-за межамі Швейцарыі. Гэта дазваляе пазбегнуць швейцарскага падатку на банкаўскія працэнты, а кліенты захоўваюць ананімнасць, піша *Financial Times*. Такія дэпазіты прыцягваюць увагу багатых кліентаў, якія бягуць ад падаткаў у сваіх краінах.

Паводле звестак *Financial Times*, швейцарскія банкі маюць сёння на даверaных дэпазітах суму большую за 550 мільярдаў швейцарскіх франкаў, якія ў асноўным паходзяць з іншых краінаў.

Алесь АБРАМОВІЧ

Шаноўныя чытачы!

Інфармацыя аб НАШАЙ СВАБОДЗЕ знаходзіцца ў Дапаўненні №1 у падпісным каталозе на першае паўгоддзе 2002 года. Кошт падпіскі на адзін месяц складае 1.787 рублёў.

У банках зарабляюць утрая болей, чым у калгасах

У верасні ніжэй мінімальнага спажывецкага бюджэту (гэта 87,7 тысячы рублёў) склала заработная плата беларускіх калгаснікаў (81,3 тысячы рублёў). У работнікаў сацыяльнага забеспячэння і таго меней – 75 тысяч рублёў. На іхнім фоне проста багацеямі выглядаюць тыя, хто працуе ў прамысловасці, – 168,2 тысячы рублёў, будаўнікі – 180,7 тысячы рублёў. А ў банкаўскіх служboўцаў і пагатоў – 269,6 тысячы рублёў.

Электрасувязь падаражэе

Міністэрства сувязі і камунікацыяў выступае за 10-працэнтны рост тарыфаў на паслугі электронных сродкаў сувязі. Гэта робіцца, як тлумачыцца, каб трохі зменшыць страты галіны. Дэбіторская запазычанасць тут зараз складае 50 мільярдаў рублёў.

Небяспечны ўчастак

Аналізуючы дарожна-транспартныя здарэнні за некалькі апошніх месяцаў на шашы Мінск—Магілёў, ДАІ прыйшло да высновы, што самы небяспечны што да аварыяў участак дарогі з 19 па 22 кіламетры.

Праца па выхадных

Працоўныя мінскага аб'яднання «Камволь» вымушаныя працаваць нават у выхадныя дні, падае Радыё «Рацыя». Дырэктар аб'яднання выдаў загад, якім перавёў усіх працаўнікоў на рэжым сумаванага працоўнага часу, што фактычна ёсць прымусам працаваць у выхадны дзень з той жа аплатай, як і па буднях. Кіраўнік прадпрыемства ніяк не адрэагаваў на заўвагу сталічнай інспекцыі працы выправіць парушэнне.

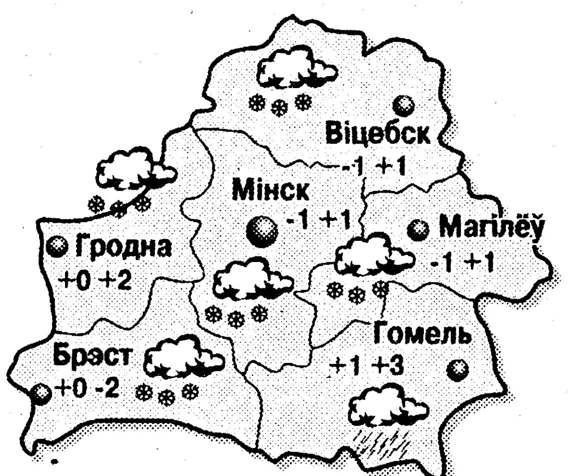
Чырвоная кніга таўсцее

Вучоныя Інстытута эксперыментальнай батанікі Акадэміі навук Беларусі распрацавалі новае, трэцяе па ліку выданне Чырвонай кнігі. Яна будзе нашмат таўсцей за папярэднія выданні.

НАДВОР'Е

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1550

Дабрачыннасці замінаюць падаткі

«Мы лічым неабходным увесці абавязковую працоўную павіннасць для бацькоў, якіх па суду пазбавілі бацькоўскіх правоў», — заявіў у інтэрв'ю БелаПАН прэзідэнт Беларускага дзіцячага фонду Уладзімір Ліпскі. Паводле яго звестак, толькі летась у Беларусі больш за 5 тысяч бацькоў былі пазбаўленыя бацькоўскіх правоў: «Дзяржава і грамадства нясуць цяжар адказнасці за лёсы сацыяльных сіротаў, у той час як іх бацькі гультайнічаюць, вядуць антыграмадскі лад жыцця».

Беларускі дзіцячы фонд — грамадская арганізацыя, створаная ў 1988 годзе. Фонд існуе выключна на добраахвотныя ахвяраванні і ажыццяўляе разнастайную дапамогу беларускім дзецям, перш за ўсё — інвалідам, сіротам, дзецям з малазабяспечаных сем'яў, а таксама «чарнобыльскім» дзецям. За апошнія 5 гадоў Беларускі дзіцячы фонд сабраў ахвяраванняў на агульную суму 500 тыс. долараў, а таксама размеркаваў гуманітарную дапамогу ў памеры 1 млн. 336 тыс. долараў.

Разам з тым, Уладзімір Ліпскі лічыць, што пасьпяховай дзейнасці фонду значна перашкаджае фіскальнае заканадаўства Беларусі. «Няма стымулу ахвяраваць грошы, таму што яны абкладаюцца падаткам. У развітых дзяржавах мецэнацтва заахвочваецца дзяржавай», — сказаў ён.

Юрый КАСЬЯНАЎ

Каледж застаўся без камп'ютэраў

Невядомыя зламыснікі выкралі 11 камп'ютэраў і прынтэры з Магілёўскага эканамічнага прафесійна-тэхнічнага каледжа. Паводле папярэдняй інфармацыі, злачынцы праніклі ў навучальную ўстанову ноччу 19 лістапада, узламаўшы дзверы чорнага ўваходу. Яны вынеслі абсталяванне з камп'ютэрнага класа, які з'явіўся ўсяго тыдзень таму, а таксама скралі камп'ютэр з прыёмнай дырэктара каледжа. Па факце крадзяжу ўзбуджаная крымінальная справа.

Канстанцін УВАРАЎ

СПОРТ

Мільён долараў на Алімпіяду

Сёлета на падрыхтоўку беларускіх спартсменаў да XIX Зімовай алімпіяды ў Солт-Лэйк-Сіці будзе зрасходавана 1,5 млрд. рублёў (1 млн. долараў). З улікам 2000 года сума асігнаванняў складзе 2,5 млрд. рублёў. З гэтых сродкаў 519 млн. рублёў выдаткавана на закупку спартыўнай формы.

Прыярытэт у фінансаванні аддаецца біятлону і фрыстайлу. На другое паўгоддзе для падрыхтоўкі спартсменаў у гэтых відах выдзелена адпаведна 200 і 140 тыс. долараў. У міністэрстве спорту і турызму разлічваюць, што менавіта біятланісты і фрыстайлісты прынясуць Беларусі алімпійскія ўзнагароды.

Для падрыхтоўкі да Зімовай алімпіяды прыцягваліся 118 спартсменаў, з якіх на сённяшні дзень засталіся 85. 69 спартсменаў ужо маюць алімпійскія ліцэнзіі (у 9 відах). Да пачатку Алімпіяды на розных спаборніцтвах ёсць магчымасць дадаткова заваяваць да 19 ліцэнзіяў. Наогул беларуская дэлегацыя ў Солт-Лэйк-Сіці будзе складацца са 129 чалавек.

Дзмітрый УЛАСАЎ

ПЕРАСЛЕД

Не стойце каля пастарункаў

Нягледзячы на тое, што актывісты руху «Зубр» Яўген Афнагель і Мікалай Ткачэнка былі затрыманыя 9 верасня не ва ўрочышчы Курапаты, а каля пастарунка міліцыі, дзе яны чакалі вызвалення сваіх сяброў, затрыманых раней, суддзі прызналі іх вінаватымі ў парушэнні правілаў правядзення масавых мерапрыемстваў (артыкул 167 Кодэкса адміністратыўных правапарушэнняў) і ў непадпарадкаванні законным патрабаванням міліцыі (арт. 166 КАПП).

Мікалая Ткачэнку суддзя Казадаеў прыгаварыў да штрафу ў 5 мінімальных заробкаў. Пры асуджванні Яўгена Афнагеля суддзя Рэлява не адрэагаваў нават на тое, што супрацоўнікі міліцыі, выкліканыя ў якасці сведкаў, блыталіся ў месцы затрымання падсуднага. Аднаго міліцыянта суддзя нават папрасіла намаляваць месца затрымання, але яснасці гэта ў паказанні не ўнесла. І тым не менш Афнагелю таксама быў выпісаны штраф. Суды над Мікітам Сасімам і Раманам Казакевічам перанесеныя на наступны тыдзень па прычыне няяўкі сведкаў-міліцыянтаў.

Аляксей СТАЎСКІ

Літоўцы за «Пагоню»

Абодва прафесійныя саюзы літоўскіх журналістаў — Саюз літоўскіх журналістаў і Таварыства літоўскіх журналістаў — звярнуліся з адкрытым лістом да прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі, у якім выказваюць свой пратэст супраць закрыцця недзяржаўнай гродзенскай газеты «Пагоня».

У заяве Саюза літоўскіх журналістаў гаворыцца: «Свабодны друк з'яўляецца адным з гарантаў дэмакратыі. Таму закрыццё папулярнай беларускай газеты дазваляе рабіць выснову, што пэўныя структуры беларускай улады груба парушаюць прынцыпы дэмакратыі».

«Выступаючы супраць закрыцця па палітычных матывах незалежнай беларускай газеты «Пагоня», якое парушае замацаванае ў міжнародных прававых актах свабоду слова, патрабуем спыніць незаконнае ўшчамленне свабоды слова», — пішацца ў заяве Таварыства літоўскіх журналістаў.

Сяргей ШУПА

ЭКАЛОГІЯ

Кадравы разгон у Белавежжы

Поўнаму складу салдацкай роты адпавядае колькасць звольненых працаўнікоў у Нацыянальным дзяржаўным парку «Белавежская пушча» пры новым тут генеральным дырэктары Мікалаі Бамбізе. Пасля разгону кадраў масавых прафесіяў распачаўся «адстрэл» каманднага складу. Літаральна кожны аддзел у адміністрацыі панёс страты, а планава-эканамічны — усім персаналам. Самы тытулаваны сярод беспрацоўных — кандыдат біялагічных навук, былы намеснік па навуцы Рыгор Казулька. Былы дырэктар пушчы Яўген Смактуновіч атрымаў ужо два дысцыплінарныя спагнанні, ад чаго патрапіў у цяжкім стане на больнічны ложак і толькі гэтым сумным чынам мае гарантыю захаваць за сабою пасаду галоўнага ляснічага да завяршэння тэрміну кантракта ў будучым годзе.

Скандалу непрымірымых з кадравай палітыкай новага «генерала» спадарожнічае атака пушчы караедам. Жучкі-грызуны горш чым пажар «спальваюць» да рыжага колеру стараўзроставыя елкі, утвараючы плямы смерці ў 600-гадовым лесе. І як адна з прычынаў канфлікту — зусім супрацьлеглыя падыходы кіруючага гаспадарніка і ягоных падначаленых да барацьбы з караедам. Карэнныя пушчанцы супраць суцэльнай высечкі ў Нацыянальным парку, бо караед тут быў заўжды і запаведная пушча на працягу стагоддзяў змагалася з ім сама. Вядучыя спецыялісты Беларусі ў галіне аховы лесу таксама патрабуюць спыніць леспрамгасаўскую чыстку. Але сякера ўзнесеная і валіць елкі для пражэрлівай камп'ютэрна-стужачнай піларамы.

Мікола НЯЗЛОМНЫ

АРХІТЭКТУРНЫЯ ЗВЕРСТВЫ

Помнік архітэктуры XVIII стагоддзя – былы касцёл францысканаў у Мінску – нявечаць «металачарапіцай» замест неабходнай дахоўкі

Бетон укапалі на полі

Мала дзе прыжытая на Брэстчыне партініцыятыва даваць людскія прозвішчы сельскагаспадарчым палеткам дзіўным чынам актыўна ўвасабляецца яшчэ і зараз у калгасе-аграфірме «Малеч» Бярозаўскага раёна. Тут ужо ёсць «Машэрава гара», поле імя героя сацпрацы Цабрука, а ў цяперашні лістапад яшчэ адзін кавалак ворыва, узнятага на зябліва, нарачоны поўным прозвішчам і ініцыяламі касманаўта СССР У.Каваленка. На глыбокі ў глебе падмурак усталяваны бетонны пастамент з двума стылізаванымі скульптурнымі сілуэтамі маці і сына з сімваламі над іхнімі галовамі зорных арбітаў. Побач на слупах укапаная масіўная жалезабетонная паўсфера з адбіткам «залатой» зоркі і надпісу «імя У.Каваленка». На цырымонію адкрыцця гэтай кампазіцыі быў выкліканы з Масквы сам беларускі касманаўт №2.

Каб не ўзнікала пытанняў наконт выбранасці сярод прозвішчаў вялікіх для ўшанавання ў глыбінцы, патлумачым, што старшыня калгаса-аграфірмы «Малеч» Іван Данілевіч і генерал Уладзімір Каваленак займалі адну лаўку на дваіх у Авальнай зале, калі былі дэпутатамі Вярхоўнага Савета РБ.

Надзея СВЯТЛІЧНАЯ

ДУМКА

Палітыка — не каштоўнасць

69% жыхароў Беларусі не лічаць палітыку, а 52% — рэлігію важнымі каштоўнасцямі ў сваім жыцці. Такія звесткі, атрыманыя падчас нацыянальнага апытання, якое правялі вучоныя Цэнтра сацыялагічных і палітычных даследаванняў Беларускага дзяржаўнага універсітэта ў рамках агульнаеўрапейскага даследавання каштоўнасцяў.

Былі апытаныя больш за тысячу жыхароў краіны 18 гадоў і старэй. Ім прапаноўвалася сказаць, наколькі важныя для іх асноўныя агульначалавечыя каштоўнасці. «Вельмі важнымі» або «хутчэй важнымі» для пераважнай большасці апытаных аказаліся сям'я (96%), праца (83%), вольны час і знаёмыя (78%), а таксама адпачынак (66%).

Як паведаміў БелаПАН кіраўнік даследавання, прафесар Давід Ротман, атрыманыя вынікі сведчаць, што ключавыя каштоўнасці беларускага насельніцтва — сям'я, праца і сяброўскія зносіны — за гады трансфармацыі грамадства не змяніліся. У параўнанні з савецкім часам узрасла каштоўнасць рэлігіі і рэзка знізілася каштоўнасць палітыкі.

Леанід ІГНАЦЬЕЎ

СУД

Дыякана выратавала чужая кроў

У мінулую сераду ў зале Брэсцкага абласнога суда з-пад варты ў жалезнай клетцы быў вызвалены адразу пасля абвяшчэння апраўдальнага прысуду 38-гадовы Генадзь Калеснікаў. Цягам апошніх двух гадоў ён утрымліваўся пад арыштам па падазрэнні ў забойстве настаяцеля берасцейскай праваслаўнай Свята-Мікалаеўскай царквы а.Міхаіла Сацюка. Следчыя абласной пракуратуры сцвярджалі, што на допытах былы дыякан таго ж храма прызнаў сябе вінаватым. Але ўжо на першым судовым паседжанні абвінавачаны адмовіўся ад ранейшых словаў і сцвярджаў адваротнае. Тым не менш, год таму Генадзю Калеснікаву быў вынесены суворы вырак — 20 гадоў зняволення. На паўторным судзе ў кастрычніку 2001 года абвінавачванне патрабавала для Калеснікава ўжо 22 гады турмы. Зараз суд абвесціў, што Калеснікаў мусіць быць адпушчаны на волю. У зале шчаслівага святара, не пазбаўленага царквою свайго сана, абдымалі жонка, калега па духоўнай працы, два сваякі.

Па некаторых звестках, якія ўсё-такі прасачыліся з-за шчыльных дзвярэй суда, можна рабіць высновы, што піраміда следства рассыпалася пад вынікамі больш глыбокай паўторнай крыміналістычнай экспертызы. У прыватнасці, пад пазногцямі нябожчыка і на яго целе быццам бы знойдзеная кроў з іншым ДНК, чым у галоўнага падазронага ў ягоным забойстве.

Галіна БАРАВАЯ

Каржакоў шукае праўду

Па эксклюзіўным кантракце з тэлеканалам НТБ былы начальнік службы бяспекі першага прэзідэнта Расіі Аляксандр Каржакоў удзельнічае зараз у здымках фільма, прысвечанага 10-годдзю развалу СССР. Сюжэтная лінія праекта пабудаваная на нібыта рассакрэчаных падрабязнасцях начной падзеі 8 снежня 1991 года ў знакамітай рэзідэнцыі Белавежжа «Віскулі». Аўтары сцэнару і адстаўны генерал-лейтэнант знайшлі ўзаемапаразуменне на задуме абвергнуць нібыта малапраўдзівыя факты пра адабранне ўлады ад Гарбачова ў тэлеверсіі «Цар Барыс» двух сваіх былых «шэфаў» – Ельцына з Крамля і Кісялёва з НТБ.

Цікава, што «выбіць» дазвол на здымкі скандальнавядомага цэлаахоўніка і вялікага сябра Лукашэнкі ў ягонай недаступнай зараз рэзідэнцыі НТБэшнікам удалося менавіта праз цяперашнія моцныя сувязі Каржакова. Ён зараз з'яўляецца намеснікам старшыні Камітэта па абароне ў Дзярждуме Расіі, ачольвае дзве расійскія ветэранскія арганізацыі службы бяспекі і спецслужбаў, федэрацыю сілавых двубояў.

Надзея СВЯТЛІЧНАЯ

Парк імя першага Героя Беларусі

21 лістапада непадалёк ад вёскі Арабаўшчына Баранавіцкага раёна Брэсцкай вобласці прайшлі мерапрыемствы ў памяць пра першага Героя Беларусі Уладзіміра Карвата. Сёння тут адкрыты парк, пасаджаны ў гонар лётчыка.

У траўні 1996 года самалёт лётчыка-выпрабавальніка адной з беларускіх авіябазаў падчас трэніровачнага палёту практычна страціў кіраванне. Уладзімір Карват не катапультаваўся, а зрабіў усё неабходнае, каб адвесці самалёт ад вёскі. Машына ўпала на поле. Лётчык загінуў. Роўна пяць гадоў таму — 21 лістапада 1996 года — указам прэзідэнта Уладзіміру Карвату было пасмяротна прысвоенае званне Героя Беларусі. У памяць пра Карвата ў Арабаўшчыне і ў Брэсце, дзе нарадзіўся лётчык, яго іменем названыя вуліцы. Імя Карвата носіць і адна з брэсцкіх школ, а на бульвары Касманаўтаў абласнога цэнтра ўстаноўлены бюст лётчыка-героя. Ініцыятарам стварэння парку на месцы, дзе загінуў герой, сталі жыхары прылеглых вёсак і калегі лётчыка з 61-й знішчальнай авіябазы.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

МЯЖА

Брузгі: з рук у рукі

19 лістапада на памежным пераходзе Брузгі міліцыя перадала паліцыі паляка-нелегала, які расшукваўся Інтэрполам.

39-гадовы Артур Томаш Друзгала з Кракава прыблізна два гады жыў у Гродне, займаўся аўтабізнесам. Ён выязджаў у Расію, але ў Польшчу — аніразу. Замежнік зацікавіў органы правапарадку. Аказалася, што ён мае падробнае пасведчанне шафёра на імя Лешака Хайто, ураджэнца Кракава з месцам жыхарства ў мястэчку Кнураў. У Гродне нелегал жыў у 22-гадовай каханкі.

Міліцыя супраць яго завяла крымінальную справу аб падробцы дакументаў. Высветлілася таксама, што яго шукае крымінальная секцыя гарадской паліцыі Кракава за здзейсненае ім злачынства. Пасля гэтага праз Генеральнае консульства РП у Гродне былі аформленыя дакументы на вяртанне А.Друзгалы ў Польшчу. Ён быў дастаўлены пад аховай у Брузгі, дзе яго перадалі польскай паліцыі. Польскаму нелегалу забаронены ўезд у Беларусь на тэрмін 10 гадоў. Адбываць пакаранне ён будзе ў польскай турме.

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Са школы — у пятлю

Пакуль застаецца не даказанай ніводная з распрацоўваемых у Брэсцкай пракуратуры версіяў аб прычыне смерці 8-класніка СШ №30. У сераду, 21 лістапада, ён сышоў са школы пасля двух урокаў, а ў 18.10 міліцыянты дасталі яго з пятлі на шнурку ля смеццеправода на 11-ым паверсе жылога дома па вуліцы Кастрычніцкая рэвалюцыя, 3. Апытанне ў суседніх кватэрах дало, на жаль, не шмат інфармацыі, хаця малаверагодна, што хлапчук сам вырашыў звесці рахункі з жыццём, бо на целе нябожчыка засталіся сляды ад пабояў.

Галіна БАРАВАЯ

Гадавіна «чырвонага» рэферэндуму

Заканчэнне, пачатак на стар.1

Наш урад атрымаў пасля прэзідэнцкіх выбараў поўную разруху. Нават гарэлка – тая, якая 80% сваёй цаны аддае ў бюджэт – была па картках. На працягу года ўсе асноўныя праблемы былі вырашаныя, і мы здолелі атрымаць крэдыт стэнд-бай МВФ у 1995 годзе. Гэты самы крэдыт, які і цяпер краіна не можа атрымаць.

Пасля майго сыходу стаў урад Лінга. Ён не мог зрабіць ніводнага кроку без узгаднення з адміністрацыяй прэзідэнта.

Ярмошын, канешне, быў вельмі моцны прафесіянал, ён добра ведаў эканоміку і справаваў нешта станоўчае зрабіць. Але і ён не мог зрабіць самастойных крокаў, не мог выйсці за свае рамкі.

Змена Ярмошына на Навіцкага – варыянт больш кепскі. Канешне, Навіцкі мае шмат добрых чалавечых якасцяў. Але гэта не тое, што трэба сёння.

Я бы сказаў, што цяперашні ўрад – менш прафесійны.

– Ці задаволеныя вы гэтым перыядам у пяць гадоў, што прайшлі пасля вашай адстаўкі?

– Я задаволеным быць не магу. Беларусь жа засталася чорнай плямай у цэнтры Еўропы.

Я ўжо падпісаў дзесяткі просьбаў да ўрадаў іншых краінаў з просьбай прадаставіць палітычны прытулак маладым людзям. Яны вельмі чакалі пераменаў, іх не адбылося, і вось цяпер яны з'язджаюць за мяжу. З'язджаюць таленавітыя, з'язджае эліта – і гэта трагедыя для краіны.

Цяпер мне ўвесь час ствараецца імідж крымінальніка. Жонка асуджаная на два гады, Сын за кратамі знаходзіцца. Ідзе бязмежжа, хлусня і фальш, але з цягам часу стане ж усё вядома.

Але я не збіраюся з'язджаць ні пры якіх абставінах. Я буду жыць і працаваць у Беларусі.

– Ці магчыма, што на наступных прэзідэнцкіх выбарах вы зноў вылучыце сваю кандыдатуру?

– Калі я пабачу, што няма іншага выйсця, што няма іншай годнай кандыдатуры. Мне непатрэбныя дзяржаўныя пасады. Калі ў краіне ўсё будзе добра, то Чыгір не прападзе. Я ведаю, як і дзе зарабіць грошы.

Андрэй Саннікаў: «Нам трэба вучыцца жыць свабодна»

– Давайце ўзгадаем падзеі пяцігадовай даўніны. Як вы можаце ацаніць падзеі канца 1996 года і ў гэтай сувязі вашую адстаўку разам з іншымі?

– У 1996 годзе краіна рэзка скрочыла з нармалёвага шляху развіцця, і далей становішча толькі пагаршалася. Адбылася узурпацыя ўлады ў руках аднаго чалавека. Рэферэндум стаў рубяжом. Адбылося пагаршэнне становішча ва ўсіх накірунках: эканамічным, палітычным, у галіне правоў чалавека. На міжнароднай арэне таксама.

Я не магу сказаць, што сыходзіў разам з іншымі – я ішоў не ў звязцы. Мая адстаўка адбылася раней за іншыя.

Маё асабістае рашэнне пайсці не было вельмі простым. Але тады я зразумеў, што ўнутры гэтай сістэмы немагчыма чагосьці дамагчыся. І дагэтуль я не змяніў гэтага свайго меркавання.

Сапраўды, не адбываецца ніякіх станоўчых зменаў у людзях з афіцыйных структураў. Самі каштоўнасці, на якіх будуецца грамадства, дэвальвуюцца ў людзей сістэмы.

На сённяшні дзень я мяркую, што той мой крок – адзіны правільны для мяне асабіста на той момант.

Канешне, я мог бы атрымаць цёплае месцейка амбасадара дзенебудзь за мяжой. Але пра гэта я думаю з жахам.

– Вы даволі даўно працавалі ў структурах МЗС, але чаму сышлі менавіта ў 1996-м?

– Да таго часу заставаліся яшчэ нейкія спадзяванні. Пасля Дыпламатычнай акадэміі я пайшоў на працу ў МЗС БССР. Мне прапаноўвалі месца ў саюзным МЗС, але я працаваў менавіта тут. Таму што іншага не ўяўляў сабе.

Нельга паспяхова працаваць, калі жыццёвыя прынцыпы не адпавядаюць таму, што ты робіш. У лепшым выпадку можна толькі апраўдаць сябе, а ў горшым – стаць рабом, які працуе на хамскую ўладу.

– Ці задаволеныя вы тым, як прайшлі апошнія пяць гадоў?

– Ці задаволены я вынікамі гэтых пяці гадоў? Канешне, незадаволены, але прыкра не было. Не думаю, каб нехта быў задаволены. А ўвогуле сумныя ўсе асацыяцыі з рэферэндумам.

– Што б вы сказалі сёння ўдзельнікам тых падзеяў 1996 года напярэдадні рэферэндуму, калі ледзьве не адбыўся імпічмент Лукашэнку?

– Ну што я мог бы сказаць удзельнікам тых падзеяў? Што гэта была вельмі непрыглядная справа. Дарэчы, для кіраўніцтва Вярхоўнага Савета таксама.

Яны пайшлі на зговар, і не здолелі абараніць беларускую дзяржаву, беларускую дэмакратыю.

Да народа звяртацца – гэта ці то ў вакуум нешта казаць, ці то ў люстэрка. Але нам усім трэба вучыцца жыць свабодна – і гэта галоўнае, што можа змяніць наша жыццё. Гэта самае цяжкае і самае галоўнае.

Аляксандр Сасноў: «Не мог выконваць дурных загадаў»

– Як цяпер, праз пяць гадоў пасля вашай адстаўкі, вы ацэньваеце свой учынак? Можа, варта было застацца, каб нешта змяніць да лепшага?

– Я так думаў, калі пагадзіўся пайсці ва ўрад, што можна нешта змяніць, нешта палепшыць. Але ўжо праз год я зразумеў, што нічога змяняць у тым напрамку, у якім мы дамаўляліся, не ўдасца. Ніхто, акрамя Лукашэнкі, нічога не можа змяніць. Усе чыноўнікі – ад міністраў і ніжэй – выконваюць толькі тое, што ім загадалі. Я ж прыслужвацца не збіраўся, не збіраюся і не буду ніколі.

– Што вы можаце сказаць пра становішча ў Беларусі ў той час?

– Тады паступова ішоў працэс адзяржаўлівання ўсяго. Я спрабаваў неяк пярэчыць тым захадам, якія ішлі ад прэзідэнта і ягонай адміністрацыі – але што такое міністр працы? Было некалькі фактаў, калі я пісаў адмоўныя рэзалюцыі на паперах, якія прыносілі да мяне – але іх усё роўна прымалі без мяне.

Гэта ішло толькі з прапановаў самога Лукашэнкі. І калі ён кажа, што ўрад там нешта недапрацаваў, губернатары недапрацавалі – гэта ўсё лухта. Таму што ўсе яны толькі выконваюць загады Лукашэнкі.

Што тычыцца рэферэндуму, то я бачыў – ідзе падрыхтоўка да фальсіфікацыяў, ціск на вертыкальшчыкаў усіх узроўняў. Да іх даводзіліся лічбы вынікаў рэферэндуму яшчэ да ягонага пачатку... Я ўжо тады разумеў, што вынікі будуць сфальсіфікаваныя.

Я лічу сваёй памылкай тое, што задоўга заставаўся ва ўрадзе. Трэба было сыходзіць яшчэ пасля першага рэферэндуму ў траўні 1995-га. Але спачатку не было зразумела, куды Лукашэнка павядзе краіну. Далейшы ход падзеяў паказаў, што я памыліўся, калі пагадзіўся працаваць з Лукашэнкам. З ім немагчыма працаваць, калі ты не можаш выконваць дурныя загады. Вось чаму я і ў арміі не застаўся – не магу выконваць дурныя загады.

Усе людзі ва ўрадзе, у каго былі нейкія свае думкі, меркаванні – яны сышлі пацiху. Засталіся толькі тыя, хто можа стаяць ля карыта і хрукаць аднолькава – як сказаў Лукашэнка калісьці пра сваіх паплечнікаў. Можа там і ёсць нядрэнныя людзі, але яны ніякія.

– Што б вы, можа, хацелі сказаць удзельнікам таго ваколрэферэндумнага канфлікту – Лукашэнку, Вярхоўнаму Савету, расійскім «перамоўшчыкам», беларусам, якія прынялі вынікі рэферэндуму амаль без пратэстаў?

– Краіна аднавіла незалежнасць, і хопіць працягваць гульні, якія могуць прывесці да яе страты. Вось і ўсё астатняе з гэтага вынікае.

Гутарыў Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

СВОЙ ГОЛАС

— Хто з вядомых палітыкаў, на вашу думку, здольны сёння ачоліць апазіцыю?

Максім, працоўны з авіязавода:
— На маю думку, на Беларусі няма дастойных палітыкаў увогуле. Кожны думае толькі аб сваёй кар'еры. І Лукашэнка ў тым ліку. Нешта ён можа і зрабіў, але вельмі шмат чаго не зрабіў.

Аляксандр, кабельшчык:
— Анатоль Лябедзька, лідэр Аб'яднанай грамадзянскай партыі. Малады палітык новага пакалення. Астатнія старыя ўжо ўсе, адыходзяць.

Віктар:
— Ой, якія вы пытанні нейкія, можна сказаць, непрыстойныя задаеце. Маё меркаванне такое, што прыстойны чалавек нават у палітыку не пойдзе.

Уладзімір, сталяр:
— Цяжкае пытанне... А вось я за Шушкевіча прагаласаваў бы, шкада, што ён збольшага адышоў ад палітыкі. Ён жа здаецца ў навуку падаўся? А так я за яго, інтэлігентны чалавек.

Аня, студэнтка, працуе ў вясельным салоне:
— На Беларусі яшчэ не выраслі тыя палітыкі, якіх бы я лічыла дастойнымі. Вось маё пакаленне... ці нават я – вырасту і стану прэзідэнтам. А калі сур'ёзна, то няма нікога.

Васіль, педагог:
— Складанае пытанне... Магчыма і напэўна гэта Сямён Домаш, бо Ганчарык сваёй кампаніяй сябе больш дыскрэдытаваў. Трэба такі чалавек, які б дзеянні апазіцыі скаардынаваў.

Генадзь Уладзіміравіч, пенсіянер:
— Дастойнага чалавека з апазіцыі? Вось Карпенка быў, ды яго не стала, ён быў найбольш моцны і таленавіты палітык. Шкада, але сярод моладзі я нікога не бачу.

Зінаіда Антонаўна, пенсіянерка:
— А я акрамя Зянона Пазьняка нікога не ведаю, але зараз і яго не падтрымліваю, бо ўжо не падтрымліваю апазіцыю.

Апытанне праводзілі Аляксей ШЫДЛОЎСКІ і Уладзімір ШЛАПАК

Уначы з 21 на 22 лістапада Брузгі закрылі

Заканчэнне, пачатак на стар.1

Хаця нашы мытныя і памежныя ўлады заўжды зазначалі, што праз Брузгі ў абодвух накірунках за суткі праходзіць нават 2.400 аўтамабіляў. Між іншым, нашы шафёры скардзіліся менавіта на палякаў, што яны марудзяць, маючы пры гэтым на мяжы меней персаналу, чымсьці нашы.

Цяпер будзе яшчэ горш, прычым — значна. На гродзенскім участку мяжы з Польшчай, апроч Брузгоў, існуе толькі адзін пераезд «Бераставіца-Баброўнікі». Усе машыны зараз накіруюцца менавіта туды. 21-га я гутарыў з шаферамі ў Брузгах. Большасць з іх былі — гродзенцы. Яны гаварылі, што тысячы гараджанаў залежаць ад паездак у Польшчу. Тыя, хто гандлюе, вязуць тавар, прадукты, будматэрыялы. Іншыя — усё для рамонту і абсталявання жылля. У палякаў усё — танней.

Між іншым, жыхары Беласточчыны таксама вельмі ўстрывожаныя, што іхнія прыбыткі значна зменшацца. У першым, пасля Кузніцы, польскім мястэчку Саколка быў створаны Грамадскі камітэт пратэсту супраць закрыцця памежнага пераходу. Камітэт лічыць, што жыхары ваяводства страцяць мільярды злотых. Беластоцкія ўлады, аднак, заявілі, што закрыццё пераходу больш, чым на год было абавязковым. Інакш, маўляў, не ўдалося б цалкам выкарыстаць грошы, выдаткаваныя на будаўніцтва Еўрапейскім Саюзам. Сакольскі грамадскі камітэт, атрымаўшы адмову ў Беластоку, накіраваў свой пратэст у Варшаву — ва ўрад і ў парламент.

Ва ўсёй гэтай гісторыі ў ролі заступнікаў простага народа выступаюць беларускія ўлады. Гэтая выгадная роля ім дасталася без ніякай напругі. Маўляў, прапаноўвалі гэтым палякам розныя варыянты, каб злагодзіць праблему, а яны не захацелі. Так, прапанавалі нашы палякам прапускаць машыны ў іншым месцы на тэрыторыі Гродзенскага раёна. Аднак там не існуе нармальных умоваў.

А Бераставіца-Баброўнікі? Палякі летась часова закрывалі праезд у Кузніцы-Брузгах. Нашы, папярэджаныя загадзя, нават не падумалі штосьці ўдасканаліць у Бераставіцы, куды, як і сёння, тады быў накіраваны транспарт з Брузгоў. І сёлета нічога на КПП «Бераставіца» зроблена не было. Калі палякі даўным-даўно стварылі выдатны еўрапейскі тэрмінал у Баброўніках, нашы нічым не палепшылі прапускную магчымасць са свайго боку. Палякі, праўда, маюць іншую праблему — паміж Баброўнікамі і Беластокам вельмі кепская дарога.

31 снежня 2002 г. рух у Брузгах адновіцца. З польскага боку будзе створаны адзін з самых сучасных тэрміналаў для пропуску большай колькасці машын. Да гэтага часу ў Брузгах нашы і палякі ажыццяўлялі догляд машын сумесна. Праз год палякі будуць раскашаваць, а нашы мытнікі і памежнікі па-ранейшаму будуць мерзнуць на вуліцы. Нашы ўсё чакаюць фінансавання з Масквы, замест таго, каб сябраваць з заможнай Еўропай.

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Недавер кіраўніцтву міністэрства спорту і НАК

Заканчэнне, пачатак на стар.1

Гэта алімпійскія чэмпіёны мінулых гадоў: Сядзяк, Клім, Шары, Камінскі, Папоў, выбітныя трэнэры. Маючы альтэрнатыўнае меркаваньне пра дзейнасьць міністэрства спорту, мы сталіся не да месца. Нас ужо неаднаразова спрабавалі «адлупцаваць», бо мы прапанавалі новую сыстэму кіраваньня спортам вышэйшых дасягненьняў. Але міністар і ягоныя намесьнікі спрабуюць ствараць вакуум вакол нас».

Яшчэ адзін з тых, хто на знак нязгоды кінуў выклік спартовым чыноўнікам — трохразовы алімпійскі чэмпіён у веславаньні Ўладзімер Парфяновіч. Пытаюся: як будзе адбывацца заўтрашні сход, ці можна чакаць, што гэтая праблема будзе вынесеная на прынцыповае абмеркаваньне? «Хто будзе выносіць? — вось у чым пытаньне, — адказаў ён. — Калі да «бацькі» дойдзе, можа, пытаньне і ўзьнікне. Калі гэта застанецца за кулісамі, дык і пытаньняў ня будзе ніякіх. У нас жа заўсёды ўсё ціха ды спакойна. Але скажу вось што: і Фель, і Сядзяк, і Тараненка — гэта асобы. І ацэньваць асобаў трэба інакш. Таму спачатку свае праблемы трэба было абмеркаваць у вузкім коле, каб вызначыць кропкі супрацоўніцтва. І ў гэтым пляне міністар памыліўся. Важна што? — каб каманда працавала. Калі няма каманды, працуй хоць 48 гадзінаў на суткі, сытуацыю ня зьменіш. Змрок наперадзе. Ніхто нічога ня ведае, ніхто ні з кім ня раіцца».

Адзін з самых выбітных беларускіх спартоўцаў, шасьціразовы чэмпіён сьвету Ігар Жалязоўскі таксама выказаў салідарнасьць з калегамі. «У дадзенай сытуацыі мне не зразумелыя дзеяньні міністэрства спорту адносна рады. Заслужаныя людзі хочуць дапамагчы арганізаваць працу дзяржаўнаму ведамству — прычым, абсалютна бясплатна. Няхай працуюць. Я добра знаёмы з нашам спортам і бачу, што праблемы ёсьць. Добрай аналітычнай працы ў спорце бракуе, і кансультацыйная рада магла б гэта рабіць. І я не разумею, чаму ідзе такі навал на адрас рады. Калі людзі прапануюць дапамогу — няхай працуюць!»

Выбітныя, вопытныя спартоўцы і трэнэры, якія дбаюць пра разьвіцьцё айчыннага спорту і бачаць яго пэрспэктыву ва ўдасканаленьні нацыянальнай школы ў розных відах, аказаліся не патрэбныя спорту. Чыноўнікі ж тым часам сьпехам цыруюць відавочныя дзіркі ў нацыянальнай дружыне, якая мае адстойваць годнасьць краіны ўжо праз два месяцы на зімовых алімпійскіх гульнях у Солт-Лэйк-Сіты, запрашаючы расейскіх спартоўцаў, якім не знайшлося месца ў сваёй зборнай.

Натуральна, гэтыя людзі тэрмінова атрымліваюць беларускае грамадзянства. Ужо сёньня вядома, што такіх новасьпечаных сяброў беларускай зборнай восем. І зьвесткі гэтыя не канчатковыя. Да таго ж плянуецца, што й спонсарамі беларускай каманды будуць выступаць расейскія вытворцы.

Ігар КАРНЕЙ
Радыё СВАБОДА

ТЭНДЭНЦЫІ

Беларускія прыцэлы — шведскім міратворцам

Шведскія «блакітныя каскі» са складу міжнароднага міратворчага кантынгенту ў былой Югаславіі атрымаюць на ўзбраенне аптычныя прыцэлы беларускай вытворчасці. Пра гэта ў інтэрв'ю БелаПАН паведаміў дырэктар навукова-вытворчага рэспубліканскага унітарнага прадпрыемства «ЛЭМТ», доктар фізіка-матэматычных навук Аляксей Шкадарэвіч. Паводле яго словаў, адгрузка прыцэлаў заказчыку пачнецца ў бліжэйшыя дні.

Навукова-вытворчае рэспубліканскае унітарнае прадпрыемства «Лазеры ў экалогіі, медыцыне, тэхналогіі» («ЛЭМТ») утворанае ў рамках Беларускага оптыка-механічнага аб'яднання («БелОМА») 9 гадоў таму. Сёння «ЛЭМТ» аб'ядноўвае тры канструктарскія бюро і дзве вытворчасці: доследную і серыйную. На прадпрыемстве працуюць каля 250 чалавек, сярэдняя заработная плата якіх вагаецца ад 230 тысяч (кваліфікаваныя рабочыя) да 270 тысяч (канструктары) рублёў. «ЛЭМТ» выпускае аптычныя, оптыка-электронныя, лазерныя прыборы і апараты як грамадзянскага, гэтак і ваеннага прызначэння. Аляксей Шкадарэвіч адзначыў, што «прадукцыя прадпрыемства адпавядае самым высокім міжнародным патрабаванням», невыпадкова 90 працэнтаў гэтай прадукцыі пастаўляецца на экспарт, прычым 50 працэнтаў аб'ёмаў экспарту — экспарт у высокаразвітыя краіны (ЗША, Вялікабрытанія, Швецыя, Паўднёвая Карэя і інш.).

Акрамя шведскага кантракта, прадпрыемства працуе над заказам для беларускай арміі — 7.000 сучасных аптычных прыцэлаў. «ЛЭМТ» распрацавала і вырабіла касмічны лазер-дальнамер для Кітая.

Юрый КАСЬЯНАЎ

Да нас едзе АБСЕ

Асноўнай мэтай візіту ў Беларусь 25-27 лістапада членаў Рабочай групы Парламенцкай Асамблеі АБСЕ па Беларусі будзе ацэнка развіцця сітуацыі ў краіне пасля прэзідэнцкіх выбараў, а таксама дзейнасці Нацыянальнага сходу ў святле разгляду пытання аб прадстаўніцтве Беларусі ў ПА АБСЕ. У складзе рабочай групы Беларусь наведае Ута Цапф (Германія) і Урбан Алін (Швецыя).

Візіт будзе таксама прадстаўляць сабою этап падрыхтоўкі візіту ў Мінск Рабочай групы ПА АБСЕ па Беларусі ў поўным складзе ў студзені 2002 года напярэдадні правядзення зімовай сесіі парламенцкай асамблеі, дзе зноў будзе разглядацца заяўка Нацыянальнага сходу Беларусі на ўдзел у працы ПА АБСЕ.

Мяркуецца, што яны таксама правядуць сустрэчы з Кансультатыўна-назіральнай групай АБСЕ ў Беларусі.

Андрэй АСМАЛОЎСКІ

ПОНЕДЕЛЬНИК • 26 НОЯБРЯ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 «Страсти». Сериал (Италия).
10.00 Арсенал. Программа об армии.
10.35 Телебарометр. Прогноз погоды.
11.00 «Человек моря». Сериал (Аргентина).
12.00 Новости.
12.15 «Волшебная шкатулка «Союзмультфильма». «Пингвины», «Дорогая копейка», «День рождения».
13.05 Б.Невзоров, А.Фатюшин в худ. фильме **«РОССИЯ МОЛОДАЯ»** (к/с им. М.Горького). 1-я серия.
14.15 Документальный сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15.00 Новости.
15.15 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция).
16.45 «Великие женщины века». Фильм «Софи Лорен» (США).
17.10 «Страсти». Сериал (Италия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Ж.-К.Ван Дамм в военной драме **«ЛЕГИОНЕР»** (США).
20.10 Открытие VIII Международного кинофестиваля стран СНГ и Балтии «Лістапад-2001».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Человек моря». Сериал (Аргентина).
22.35 Стадион.
23.00 Планета «АРТ».
23.30 Новости.
23.45 Хоккей. Чемпионат ВЕХЛ. «Гомель» – «Нёман» (Гродно). 3-й период.
0.25 Ночной сеанс. Эротическая комедия **«РАСПУТНИК»** (Франция).

15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 «С легким паром!».
18.00 Жди меня.
19.00 «Кто хочет стать миллионером?».
20.00 Время.
20.40 Фильм **«ПМЖ»**.
21.45 Независимое расследование.
22.30 Ночное «Время».
23.00 «На футболе».
23.30 «Ночная смена».

07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вести.
07.15 Экспертиза РТР.
07.30 Москва – Минск.
07.50 Вести – Москва.
08.15 **«ТАКСИ-2»**. Худ. фильм.
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Детектив **«ДВОЙНОЙ КАПКАН»**. 1-я серия.
18.00 Сериал «Московские окна».
19.35, 22.30 Местное время. Вести – Москва.
19.55 Детектив **«ПУАРО АГАТЫ КРИСТИ. УБИЙСТВО НА ПОЛЕ ДЛЯ ГОЛЬФА»**.
22.00 Вести + Подробности.
22.45 Детектив **«ЛЕКАРСТВО ПРОТИВ СТРАХА»**.
00.40 «Кинескоп».
01.35 Прогноз погоды.

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.35 Сегодня.
05.15, 06.20, 07.55, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20 Впрок.
05.35 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.15 Впрок.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
08.25 Служба спасения.
09.25 Намедни.
10.40 Куклы.
11.15 Сериал «Полицейские».
13.40 Афиша.
13.45 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.30 Сериал «Салон красоты».
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал «Мужская работа».
20.00 Алчность.
21.55 Авторский цикл Александра Зиненко «Однажды в России». Фильм 2-й. «Батюшка-председатель».
22.25 Сериал «Скорая помощь».
23.55 Гордон.

09.10 «Бесконечная история Голливуда».
09.40 «Тот, кто с песней», «Египтянин». Док. фильмы.
10.45 Сферы.
11.30 Новости культуры.
11.45 **«МАТРОС СОШЁЛ НА БЕРЕГ»**. Худ. фильм.
12.55 «Сказка о царе Салтане». Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Все суры Корана.
14.05 Живое дерево ремесел.
14.15 Архитектурная галерея.
14.30 «Осенние портреты».
15.00 Новости культуры.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
15.35 Документальное кино ВГИКа.
16.30 Alma Mater.
17.00 Археология.
17.30 Новости культуры.
17.50 «Век Русского музея».
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.15 «Граф Андрей». Док. фильм.
19.35 Спокойной ночи, малыши!
19.45 Юбилейный вечер П.Лисициана в Концертном зале им. П.И. Чайковского.
20.40 «ОННО». Телеверсия спектакля.
21.35 «Что делать?».
22.30 От киноавангарда к видеоарту.
23.00 Новости культуры.

05.45, 14.35, 17.40, 00.25 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10, 07.35 День за днем.
07.50 Назло.
08.25 Сериал «Гражданин начальник».
09.25 «Итого».
10.25 Сериал «Женщина с характером».
11.20 «Все в сад!».
11.45, 12.20, 14.25 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
13.20 «За стеклом».
14.55 100 чудес света. «Стратосфера».
16.30 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
17.05 «За стеклом».
18.50 Сериал «Гражданин начальник».
20.35 Тушите свет.
20.50 «За стеклом».
22.00 Грани.
22.40 Чемпионат России по хоккею с шайбой. «Спартак» – «Северсталь».
23.50 «За стеклом».

СТВ
06.00 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30 «Школдливый пес». Мультсериал.
07.00 «Таинственные рыцари Тир На Ног». Сериал.
07.30 «Мурашки». Сериал.
08.00 Информационная программа «168 часов Минска».
08.50 «Виртуальный мир».
09.00 Комедия **«АВТОРА! АВТОРА!»**.
11.30 «М 1». Музыкальная программа.
12.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45 «Дальнобойщики». Сериал.
13.55 «Дальнобойщики». Сериал.
15.00 Новости СТВ.
15.15 «М 1». Музыкальная программа.
15.30 «Мурашки». Сериал.
16.00 «Школдливый пес». Мультсериал.
16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
16.55 «Чертенок» Теленовелла.
18.00 Новости СТВ.
18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
18.30 «М 1». Музыкальная программа.
19.00 «Тема дня». Авторская программа Сергея Виноградова.
19.10 Премьер-парад. Столичный». Юмористическая программа.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Фантастический фильм **«ОСЬМИНОГ-2»**.
21.40 «Аквариум». Сериал.
23.00 «Новости СТВ-24 часа».
23.30 «Виртуальный мир».
23.45 «Телетузики».
00.00 Футбольный курьер.

ВТОРНИК • 27 НОЯБРЯ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 «Страсти». Сериал (Италия).
10.00 Стадион.
10.30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11.00 «Человек моря». Сериал (Аргентина). Заключительная серия.
11.50 Слово Митрополита Филарета на начало поста перед Рождеством.
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 **«РОССИЯ МОЛОДАЯ»**. Худ. фильм (к/с им. М.Горького). 2-я серия.
14.15 Док.сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док. сериал (Международный Французский Канал).
15.25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей.
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Страсти». Сериал (Италия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.35 «Москва – Минск».
18.55 **«НЕВОЗМОЖНАЯ ЛЮБОВЬ»**. Худ. фильм (Международный Французский Канал).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Человек моря». Сериал (Аргентина). Заключительная серия.
22.35 Спорт-курьер.
22.45 **«ЧЕТЫРЕ ТАНКИСТА И СОБАКА»**. Худ. фильм (Польша). 3-я серия.
23.35 Новости.
23.50 Ток-шоу «Дела житейские».
0.15 Дневник V111 Международного кинофестиваля стран СНГ и Балтии «Лістапад-2001».

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 Жди меня.
09.15 Фильм **«ПМЖ»**.
10.15 «С легким паром!».
10.50 Библиомания.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.25 Сериал «Ускоренная помощь».
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 «Слабое звено».
20.00 Время.
20.40 Фильм **«ПМЖ»**.
21.45 Кремль-9. «Снайперы на башнях».
22.30 Ночное «Время».
23.00 Цивилизация.
23.30 «Ночная смена».

08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15 Сериал «Московские окна».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Детектив **«ДВОЙНОЙ КАПКАН»**. 2-я серия.
18.00 Сериал «Московские окна».
19.35, 22.30 Местное время. Вести – Москва.
19.55 Авторская программа Елены Масюк «Акватория восходящего солнца».
22.00 Вести + Подробности.
22.45 Фильм **«БАЗА»**.
00.45 «Видеомагнитофон – слово японское». Док. фильм.
01.20 Прогноз погоды.

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.35 Сегодня.
05.10, 06.20, 13.25, 17.35 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50, 07.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
08.00, 22.25 Сериал «Скорая помощь».
09.25, 20.00 Алчность.
10.10 Шоу Елены Степаненко.
11.25 Сериал «Полицейские».
13.45 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.35, 18.55 Сериал «Мужская работа».
18.35 Герой дня.
21.55 Авторский цикл Александра Зиненко «Однажды в России». Фильм 3-й. «Женя + Леша».
00.00 Гордон.

09.15 Золотой пьедестал.
09.40, 15.35 «Паутина. Дело адвоката Лебедева». Док. фильм.
10.30 В вашем доме. Галина Калинина.
11.10 «Про Петрушку». Мультфильм.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.45 **«СТРЯПУХА»**. Худ. фильм.
12.55 «Приключения Васи Куролесова». Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Дело житейское.
14.15 Власть факта.
14.30 Сценограмма.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
16.30 «Российский курьер». Арзамас.
17.00 Археология. «Кто создал Сфинкса?».
17.50 Дворцовые тайны. «Гатчинский затворник».
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.15 Портреты художников. Александр Косолапов.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 К 100-летию нобелевских премий.
20.40 **«ВОСКРЕСЕНИЕ»**. Худ. фильм. 1-я серия.
22.30 Форма. Ведущий В.Мизиано.

05.45, 14.35, 17.40, 00.15 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10, 07.40 День за днем.
07.40, 20.35 Тушите свет.
07.50 Назло.
08.25, 18.50 Сериал «Гражданин начальник».
09.25 «Без галстука».
10.25 Сериал «Женщина с характером».
11.25 Катастрофы недели.
12.20, 14.25 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
13.20, 17.05, 20.50, 23.40 «За стеклом».
14.55 100 чудес света. «Фотография».
16.30 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
22.00 Грани.
22.45 «Без протокола».

СТВ
06.00 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30 «Школдливый пес». Мультсериал.
07.00 «Бешеный Джек – пират». Мультсериал.
07.30 «Мурашки». Сериал.
08.00 Международные спортивные новости на СТВ.
08.15 Новости СНГ.
08.30 «Автопанорама».
08.45 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
08.50 «Виртуальный мир».
09.00 Фантастический фильм **«ОСЬМИНОГ-2»**.
11.00 Клуб «Белый попугай».
11.30 «Перекресток». Музыкально-развлекательная программа.
12.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45 «Аквариум». Сериал.
14.00 «Секретные материалы». Сериал.
15.00 Новости СТВ.
15.15 «М 1». Музыкальная программа.
15.30 «Мурашки». Сериал.
16.00 «Школдливый пес». Мультсериал.
16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
16.55 «Чертенок» Теленовелла.
18.00 Новости СТВ.
18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
18.30 «Здравствуйте, доктор!».
18.45 «Автопанорама».
19.00 «Тема дня». Планеркэ в мэрии.
19.10 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Комедия **«СЕКС-МИССИЯ»**.
21.50 «Аквариум». Сериал.
23.00 Новости «СТВ-24 часа».
23.30 «Виртуальный мир».
23.45 Мелодрама **«СУЭЦ»**.
01.45 «М 1». Музыкальная программа.

СРЕДА • 28 НОЯБРЯ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 «Страсти». Сериал (Италия).
10.00 Здоровье. Тележурнал.
10.30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11.00 «Семейные узы». Сериал (Бразилия). 1-я серия.
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 **«РОССИЯ МОЛОДАЯ»**. Худ. фильм (к/с им.М.Горького). 3-я серия.
14.15 Док.сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
14.30 Время местное. Репортажи из провинции.
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Французский Канал).
15.25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Страсти». Сериал (Италия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.35 Час профессионала.
19.05 Д.Боянич-Гидра и М.Тодорович в комедии **«ЖИКИНА ДИНАСТИЯ»** (Югославия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Семейные узы». Сериал (Бразилия). 1-я серия.
22.40 Спорт-курьер.
22.50 **«ЧЕТЫРЕ ТАНКИСТА И СОБАКА»**. Худ. фильм (Польша). 4-я серия.
23.45 Новости.
24.00 Криминальное досье.
0.25 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.

08.00 Новости.
08.15, 18.00 «Земля любви». Сериал.
09.15 Фильм **«ПМЖ»**.
10.15 Сериал «Ускоренная помощь».
10.50 Библиомания.
11.00, 14.00, 17.00 Новости.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.25 Смехопанорама.
19.00 Последний герой.
20.00 Время.
20.40 Сериал «Остановка по требованию».
21.45 Как это было. «Ядерный взрыв в Иванове». 1971 год.
22.30 Ночное «Время».
23.00 Русский экстрим.
23.30 «Ночная смена».

08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15 Сериал «Московские окна».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Детектив **«БУДНИ УГОЛОВНОГО РОЗЫСКА»**.
18.00 Сериал «Московские окна».
19.35, 22.30 Местное время. Вести – Москва.
19.55 Комедия **«48 ЧАСОВ»**.
22.00 Вести + Подробности.
22.45 Док. фильм «Латвия».
23.45 Комедия **«НАШ АМЕРИКАНСКИЙ БОРЯ»**.
01.30 Прогноз погоды.

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.35 Сегодня.
05.10, 06.20, 13.25, 17.35 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50, 07.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
08.00, 22.25 Сериал «Скорая помощь».
09.25, 20.00 Алчность.
10.05 Квартирный вопрос.
10.35 «Среда».
11.25 Сериал «Полицейские».
13.45 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.35, 18.55 Сериал «Мужская работа».
18.35 Герой дня.
21.55 Авторский цикл Александра Зиненко «Однажды в России». Фильм 4-й. «Телевизионное хозяйство».
00.00 Гордон.

09.15 Ток-шоу «Наобум». Елена Образцова.
09.40, 15.35 «Взгляд», «Про то, про се». Док. фильмы.
10.25 «Камера-обскура».
11.05 «Осторожно, щука!» Мультфильм.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.45 **«ЧЕЛОВЕК, КОТОРОГО Я ЛЮБЛЮ»**. Худ. фильм.
13.15 «Приключения слоненка Денди». Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Пути Господни... «Патриархи подвига и жертвы».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Блистательный Санкт-Петербург.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
16.30 «Ноу-хау». Тележурнал.
17.00 Археология. «Загадки Эль Тахина».
17.50 Кто мы? «Жили-были славяне...» Передача 4-я.
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.15 Неизвестный Лихачев.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 К 100-летию нобелевских премий.
20.40 **«ВОСКРЕСЕНИЕ»**. Худ. фильм. 2-я серия.
22.30 Партитуры не горят.

05.45, 14.35, 17.40, 00.15 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10, 07.40 День за днем.
07.40 Тушите свет.
07.50 Назло.
08.25 Сериал «Гражданин начальник».
09.25 «Завтрак с Соловьёвым».
10.25 Сериал «Женщина с характером».
11.25 «Просто звери».
12.20, 14.25 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
13.20, 17.05, 20.50, 23.40 «За стеклом».
14.55 100 чудес света. «Крылья над Серенгети».
16.30 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
18.50 Сериал «Гражданин начальник».
20.35 Тушите свет.
22.00 Грани.
22.45 «Без протокола».

СТВ
06.00 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30 «Школдливый пес». Мультсериал.
07.00 «Бешеный Джек – пират». Мультсериал.
07.30 «Мурашки». Сериал.
08.00 Международные спортивные новости на СТВ.
08.15 Новости СНГ.
08.30 «Завтрак с Ликой».
08.35 Музыка на СТВ.
08.45 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
08.50 «Виртуальный мир».
09.00 Комедия **«СЕКС-МИССИЯ»**.
11.30 «М 1». Музыкальная программа.
12.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45 «Аквариум». Сериал.
14.00 «Баффи». Сериал.
15.00 Новости СТВ.
15.15 «М 1». Музыкальная программа.
15.30 «Мурашки». Сериал.
16.00 «Школдливый пес». Мультсериал.
16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
16.55 «Чертенок» Теленовелла.
18.00 Новости СТВ.
18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
18.30 «Радио-точка». Музыкально-развлекательная программа.
19.00 «Тема дня». Авторская программа Сергея Виноградова.
19.10 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Триллер **«СЕМЯ ДЬЯВОЛА»**.
21.40 «Аквариум». Сериал.
23.00 Новости «СТВ-24 часа».
23.30 «Виртуальный мир».
23.45 Боевик **«ХАННИ КОЛДЕР»**.
01.35 «М 1». Музыкальная программа.

ЧЕТВЕРГ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 «Страсти». Сериал (Италия).
10.00 Телевитамин.
10.30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11.00 «Семейные узы». Сериал (Бразилия). 2-я серия.
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 **«РОССИЯ МОЛОДАЯ»**. Худ. фильм (к/с им.М.Горького). 4-я серия.
14.15 Док.сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
14.30 Існасць. Духовная программа.
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Французский Канал).
15.25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Страсти». Сериал (Италия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.35 «Десять лет «ЛУКОЙЛ». Док. фильм.
19.05 Р.Боянич-Гидра и М.Тодорович в комедии **«ЖИКИНЫ МЕМУАРЫ»** (Югославия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Семейные узы». Сериал (Бразилия). 2-я серия.
22.35 Спорт-курьер.
22.45 П.Андерсен в сериале «VIP» (США). 2-я серия.
23.30 Новости.
23.45 Королевская охота.

08.00 Новости.
08.15, 18.00 «Земля любви». Сериал.
09.15, 20.40 Сериал «Остановка по требованию».
10.15 Смехопанорама.
10.50 Библиомания.
11.00, 14.00, 17.00 Новости.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.25 «Кумиры. Испытание славой».
19.00 «Слабое звено».
20.00 Время.
21.45 Человек и закон.
22.30 Ночное «Время».
23.00 Формула власти. Президент Польши А. Квасьневский.
23.30 «Ночная смена».

08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15 Сериал «Московские окна».
09.05 Ток-шоу «Рядом с тобой».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Комедия **«КАК СТАТЬ СЧАСТЛИВЫМ»**.
18.00 Сериал «Московские окна».
19.35, 22.30 Местное время. Вести – Москва.
19.55 Комедия **«ЕЩЕ 48 ЧАСОВ»**.
22.00 Вести + Подробности.
22.45 Панорама кино.
23.55 Фильм **«БЕГИ, ЛОЛА, БЕГИ»**.
01.30 Прогноз погоды.

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.35 Сегодня.
05.10, 06.20, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50, 07.50 Большие деньги.
06.35, 07.35 Карданный вал.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
08.00 Сериал «Скорая помощь».
09.25 Алчность.
10.10 «Продолжение следует...» с Юлией Меньшовой.

29 НОЯБРЯ

11.25 Сериал «Полицейские».
13.45 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.35, 18.55 Сериал «Мужская работа».
18.35 Герой дня.
20.00 Внимание. Розыск!
21.55 Авторский цикл Александра Зиненко «Однажды в России». Фильм 5-й. «Переход».
22.35 Совершенно секретно.
00.00 Гордон.

09.15 «Романтика романса».
09.40, 15.35 Документальный экран.
10.30 «Огненное письмо». Финифть.
11.30, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.45 «ИСПЫТАНИЕ ВЕРНОСТИ». Худ. фильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Щелкунчик».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Пригласительный билет от Ирмы Ниорадзе.
15.00 Новости культуры.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
16.30 «Странствия музыканта».
17.00 Археология. «Тайны Красного города».
17.50 Н.Гумилев. «Мадагаскар».
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.15 Портреты художников. Эрик Булатов.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 К 100-летию нобелевских премий.
20.40 «ПОРТРЕТ», «БЫВШИЙ». Худ. фильмы.
21.35 «Культурная революция».
22.30 «Джазофрения».

05.45, 14.35, 17.40, 00.15 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10 День за днем.
07.40 Тушите свет.
07.50 Назло.
08.25 Сериал «Гражданин начальник».
09.25 «Опасный мир».
10.25 Сериал «Женщина с характером».
11.25 «Сеть».
12.20, 14.25 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
13.20, 17.05, 20.50, 23.40 «За стеклом».
14.55 100 чудес света. «Сокровища из прошлого».
16.30 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
18.45 Сериал «Гражданин начальник».
20.35 Тушите свет.
22.00 Грани.
22.45 «Без протокола».

06.00 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30 «Шкодливый пес». Мультсериал.
07.00 «Бешеный Джек – пират». Мультсериал.
07.30 «Мурашки». Сериал.
08.00 Международные спортивные новости на СТВ.
08.15 Новости СНГ.
08.30 «Автопанорама».
08.45 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
08.50 «Виртуальный мир».
09.00 Триллер «СЕМЯ ДЬЯВОЛА».
11.05 «Параллели».
11.30 «М 1». Музыкальная программа.
12.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45 «Аквариум». Сериал.
14.00 «Баффи». Сериал.
15.00 Новости СТВ.
15.15 «М 1». Музыкальная программа.
15.30 «Мурашки». Сериал.
16.00 «Шкодливый пес». Мультсериал.
16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
16.55 «Чертенок» Теленовелла.
18.00 Новости СТВ.
18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
18.30 «Экзотика».
18.45 «Автопанорама».
19.00 «Тема дня». Авторская программа Сергея Виноградова.
19.10 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Триллер «ПСЫ».
21.40 «Аквариум». Сериал.
23.00 Новости «СТВ-24 часа».
23.30 «Виртуальный мир».
23.40 «М 1». Музыкальная программа.
00.15 Триллер «ДОРОГА В НЕБЕСАХ».

ПЯТНИЦА • 30 НОЯБРЯ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.10 «Бригады «Тигра». Сериал (Международный Французский Канал).
10.05 Сад мечты. Передача для дачников.
10.35 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11.00 «Семейные узы». Сериал (Бразилия). 3-я серия.
12.00 Новости
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 «РОССИЯ МОЛОДАЯ». Худ. фильм (к/с им.М.Горького). 5-я серия.
14.15 Док.сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Французский Канал).
15.25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Бригады «Тигра». Сериал (Международный Французский Канал).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.35 Н.Усатова и Ю.Будрайтис в худ.фильме «ПОД НЕБОМ ГОЛУБЫМ...» (Беларусьфильм).
20.10 Закрытие VIII Международного кинофестиваля стран СНГ и Балтии «Лістапад-2001».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Семейные узы». Сериал (Бразилия). 3-я серия.
22.40 Спорт-курьер.
22.50 Детективный сериал «Отряд по борьбе с мафией» (Испания). 4-я серия.
0.15 Новости.
0.30 Белорусская двадцатка.

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15, 18.00 «Земля любви». Сериал.
09.15 Сериал «Остановка по требованию».
10.15 «Сами с усами».
10.50 Библиомания.
14.20 Комедия «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ».
16.00 Большая стирка.
17.25 Док.детектив «Девушка с лицом кавказской национальности». Дело 2000 года.
19.00 Поле чудес.
20.00 Время.
20.35 Триллер «УМИРАТЬ ЛЕГКО».
22.25 «В другое время».
23.20 Фантастический боевик «ДЖОННИ-МНЕМОНИК».

08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15 Сериал «Московские окна».
09.10 Новая «Старая квартира».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Планета КВН.
17.00 Пресс-клуб.
18.00 Сериал «Московские окна».
19.35 Местное время. Вести – Москва.
19.55 Концертная программа Филиппа Киркорова.
22.50 Детектив «МЕЧЕНЫЕ».
01.30 Прогноз погоды.

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
05.10, 06.20, 13.25, 17.35 Криминал.
05.20 Впрок.
05.35 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
06.40 Афиша.
07.15 Впрок.
07.55 Очная ставка.
08.25 Путешествия натуралиста.
09.25 Своя игра.
10.10 Внимание. Розыск!
11.25 Сериал «Полицейские».
13.40 Афиша.
13.45 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.35 Совершенно секретно.
18.40 Свобода слова.
20.10 Криминальная Россия.
21.50 Детектив «ЧЕРНАЯ ВУАЛЬ».
23.55 Пепси-чарт.

09.15 Партитуры не горят.
09.40, 15.35 «Сражение за полюс». Док. фильм.
10.35 Короткая долгая жизнь.
11.15 «Путешествие муравья». Мультфильм.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.45 «ЖЕРНОВА СУДЬБЫ». Худ. фильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Щелкунчик».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Музыкальные дома.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
16.30 Сенсация. Сенсация? Сенсация...
17.00 Археология. «Женщины Лесбоса».
17.50 «Кто там...».
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.15 «Но не поняли сказанных им слов». Док. фильм.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 «Царская ложа».
20.40 «ПРОДЛИСЬ, ПРОДЛИСЬ ОЧАРОВАНЬЕ». Худ. фильм.
22.00 «Леато и Феофан». Мультфильм.
22.30 А.Генис. Письма из Америки.

05.45, 14.35, 17.40, 00.40 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10 День за днем.
07.40 Тушите свет.
07.50 Назло.
08.25 Сериал «Гражданин начальник».
09.25 «Мое кино».
10.25 Сериал «Женщина с характером».
11.25 «За гранью возможного».
12.20, 14.25 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
13.20, 17.05, 23.10 «За стеклом».
14.55 100 чудес света. «В поисках больших обезьян».
16.30 «Опасный мир».
18.45 Сериал «Улицы разбитых фонарей II».
20.00 Ток-шоу «Глас народа».
21.20 Фильм «ЦАРЬ БОМБА».
22.30 Грани.
23.50 Сериал «Первая волна III».

06.00 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30 «Шкодливый пес». Мультсериал.
07.00 «Бешеный Джек – пират». Мультсериал.
07.30 «Мурашки». Сериал.
08.00 Международные спортивные новости на СТВ.
08.15 Новости СНГ.
08.30 «Завтрак с Ликой».
08.35 Музыка на СТВ.
08.45 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
08.50 «Виртуальный мир».
09.00 Триллер «ПСЫ».
11.30 Информационно-познавательная программа «Европа сегодня».
12.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45 «Аквариум». Сериал.
14.00 «Симулятор». Сериал.
15.00 Новости СТВ.
15.15 «М 1». Музыкальная программа.
15.30 «Мурашки». Сериал.
16.00 «Шкодливый пес». Мультсериал.
16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
16.50 «Ликбезпотребсоюз представляет...».
16.55 «Чертенок» Теленовелла.
18.00 Новости СТВ.
18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
18.30 Центр развлечений «Мэдисон авеню».
19.00 «Тема дня». Итоги в уикэнд.
19.10 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Триллер «ПРАВО ОТЦА».
21.45 «Секретные материалы». Сериал.
23.00 Новости «СТВ-24 часа».
23.30 «Виртуальный мир».
23.40 «Хит-момент – вечерняя рапсодия».
00.10 «М 1». Музыкальная программа.

СУББОТА • 1 ДЕКАБРЯ

7.00 Новости.
7.10 Сериал «Женщина в белом».
8.10 «Великие женщины века». Фильм «Софи Лорен».
8.30 Існасць. Духовная программа.
9.00 Новости.
9.10 Экран индийского кино. «ЛЮБОВЬ НЕ ИГРУШКА». 1-я и 2-я серии.
11.30 Сад мечты. Передача для дачников.
11.55 Королевская охота.
12.25 Здоровье. Тележурнал.
12.50 Сериал «Ростов-папа» (Россия). 2-я серия.
13.40 Док.сериал «Страны мира». Прованс.
14.35 Столица. Информационно-аналитическая программа.
15.00 Новости.
15.15 Детективный сериал «Отряд по борьбе с мафией» (Испания). 4-я серия.
16.40 Белорусская двадцатка.
17.05 Пять чудес.
17.35 Волшебная шкатулка «Союзмультфильма». «Сын камня и великан», «Сапожник и русалка».
18.15 К Международному дню профилактики СПИД. Видеофильм «Я думал, что это никогда не произойдет со мной...».
18.35 Из достоверных источников.
19.00 Новости.
19.20 «На перекрёстках Европы». Телефестиваль белорусской песни.
20.10 П.Андерсен в сериале «VIP» (США). 2-я серия.
21.00 Панорама.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 Е.Сотникова и А.Михайлов в драме «ТОЛЬКО НЕ УХОДИ...» (Россия).
23.20 Видимо-невидимо.
0.30 Сериал «Королева мечей». 2-я серия.

07.00, 09.00, 14.00, 17.00 Новости.
07.10 Мультсеанс. «Василиса Прекрасная».
07.25 Слово пастыря.
07.45 Зов джунглей.
08.10 «Эх, Семеновна!».
08.50 Библиомания.
09.10 Смехопанорама.
09.50 Смак.
10.10 40 лет шутя. КВН.
11.05 «Ералаш».
11.15 В мире животных.
11.55 Здоровье.
12.35 «Чтобы помнили...». Сергей Филиппов.
13.15 Сокровища Кремля.
13.30 «Все о Микки Маусе».
14.10 Фестиваль «Югра 2001».
15.30 Приключенческий фильм «ОТРЯД ОСОБОГО НАЗНАЧЕНИЯ».
17.15 «Евгений Петросян приглашает...».
18.00 «Кто хочет стать миллионером?».
19.00 Последний герой.
20.00 Время.
20.35 Премьера. Что? Где? Когда? Зимние игры-2001.
21.45 Боевик «ДОМ У ДОРОГИ».
23.55 Триллер «ВОР».

07.00 Папа, мама, я – спортивная семья.
07.45 «Телепузики».
08.10 Золотой ключ.
08.30 Здоровье и жизнь.
09.00 Почта РТР.
09.30 Доброе утро, страна.
10.05 «Сто к одному».
10.55 Ток-шоу «Рядом с тобой».
11.50 Сериал «Тайный агент».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Комедия «ОДИНОКИМ ПРЕДОСТАВЛЯЕТСЯ ОБЩЕЖИТИЕ».
15.00 «Том и Джерри».
15.20 Сольный концерт Лаймы Вайкуле.
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.25 Зеркало.
20.00 Приключенческий фильм «ПЕРВЫЙ РЫЦАРЬ».
22.35 Фильм «КОНТРАКТ СО СМЕРТЬЮ».
01.05 Горячая десятка.
02.00 Прогноз погоды.

05.20 Детектив «ЧЕРНАЯ ВУАЛЬ».
07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 21.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.40 Мультфильм «Кентервильское привидение».
08.00 Большие родители.
08.30 Без рецепта.
09.15 Криминал.
09.50 «Женский взгляд».
10.25 Квартирный вопрос.
11.20 «Третий тайм».
13.25 Путешествия натуралиста.
14.00 Своя игра.
15.25 «Продолжение следует...».
16.25 Шоу Елены Степаненко.
17.25 Комедия «ТАЙНОЕ СВИДАНИЕ».
19.00 Фильм «ПАССАЖИР 57».
21.30 Авторский цикл Александра Зиненко «Однажды в России». Фильм 6-й. «Героиновые новеллы».
22.15 Боевик «ПОДЗЕМКА».
00.30 Цвет ночи.
01.00 Кома.

09.10 «Чипполино». Мультфильм.
09.50 Углы манежа.
10.15 Бабушкины рецепты.
10.30 Золотой пьедестал.
11.00 Графоман.
11.25 Чудеса погоды. «Опасные игры».
11.50 «КАК Я ВОЕВАЛА С ГЕСТАПО». Худ. фильм. Часть 1-я.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 «Время музыки».
14.10 «Фантазеры из деревни Угоры». Мультфильм.

Кадр из польского фильма «Quo vadis?»

14.35 Кино Европы. второй Голливуд. Док.сериал.
15.35 «Про Федота-стрельца, удалого молодца». Моноспектакль.
16.30 «Вокзал мечты».
17.00 «Майские цветы». Сериал.
17.50 «Великое закрытие». Мультфильм.
18.00 Сферы.
18.40 Игорь Ильинский. Жизнь артиста.
19.35 «Исторические концерты». Л.Бернстайн.
20.15 Дом актера. М.Лавровский.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 «ПЕРСИДСКИЕ КОВРЫ». Худ. фильм.
22.50 «Пейзаж с можжевельником». Мультфильм.

06.35, 13.35, 00.45 Дорожный патруль.
06.50 Фильм «ПОДВОДНАЯ ЛОДКА Т-9».
08.05, 18.50 Сериал «Улицы разбитых фонарей II».
09.05 «Я знаю все!».
10.00, 14.00, 18.00 Сейчас.
10.30 «Просто звери».
11.10 Фильм «ДВА КАПИТАНА».
13.05, 20.30 «За стеклом».
14.30 «Сеть».
15.10 «Антология преступлений».
16.05 «Дачники».
17.00 «Обратный отсчет».
19.00 «Итого».
22.00 Концерт группы «Ария».
23.55 Сериал «Первая волна III».

06.00 Музыкальный канал.
07.00 «Параллели».
07.15 «В гостях у Тофика».
07.30 «Инспектор Гаджет». Мультсериал.
08.00 «Диплодоки». Мультсериал.
08.30 «Симпсоны». Мультсерия.
09.00 «Симпсоны». Мультсерия.
09.30 «Баффи». Сериал.
10.30 Триллер «ПРАВО ОТЦА».
12.50 «Экзотика».
13.05 «Перекресток». Музыкально-развлекательная программа.
13.30 Мелодрама «МАЧЕХА».
15.25 «Здравствуйте, доктор».
15.45 «Кто я...».
16.00, 16.30 «Человек-паук». Мультсериал.
16.50 «Дальнобойщики». Сериал.
18.00 Худ. фильм.
19.30 «Час пик».
20.30 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
20.55 Приключенческий фильм «БЕРМУДСКИЙ ТРЕУГОЛЬНИК».
23.10, 00.10 «М 1». Музыкальная программа.
23.25 «Симулятор». Сериал.
00.20 Центр развлечений «Мэдисон авеню».
00.50 «Радио-точка». Музыкально-развлекательная программа.

ВОСКРЕСЕНЬЕ • 2 ДЕКАБРЯ

7.00 Новости.
7.10 Сериал «Женщина в белом».
8.05 «Агромир». Информационно-аналитическая программа.
8.30 «Арсенал». Программа об армии.
9.00 Новости.
9.10 Мультиклуб.
9.40 Фильм-сказка «УМНЫЕ ВЕЩИ» («Ленфильм»). 1-я и 2-я серии.
11.55 «Все нормально, мама!» Развлекательная программа.
12.35 Телевитамин.
13.05 Сериал «Королева мечей». 2-я серия.
13.55 Судьба человека. Николай Гисич.
14.20 «Пой, душа!» Международный фольклорный фестиваль «Звенят цимбалы и гармонь» (г.Поставы).
14.50 «И другие официальные лица».
15.00 Новости.
15.15 Мир и мы.
15.35 Т.Самойлова и В.Лановой в драме по роману Л.Толстого «АННА КАРЕНИНА» («Мосфильм»). 1-я и 2-я серии.
17.55 Криминальное досье.
18.20 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
18.45 «Время местное». Репортажи из провинции.
19.15 Планета «АРТ».
19.45 Телебарометр. Прогноз погоды.
20.00 Панорама.
20.30 Спорт-курьер.
20.45 Наше любимое кино. Л.Целиковская в комедии М.Жарова «БЕСПОКОЙНОЕ ХОЗЯЙСТВО» («Мосфильм»).
22.10 Хоккей. Чемпионат ВЕХЛ. «Керамин-Минск» – «Беркут» (Киев). 2-й и 3-й периоды.
23.30 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция).

07.00, 09.00, 14.00, 17.00 Новости.
07.10 Служу России!
07.40 «Русалочка».
07.45 Утренняя звезда.
08.35 Библиомания.
09.10 «Непутевые заметки».
09.30 Пока все дома.
10.10 КВН-2001. Второй полуфинал.
12.15 «Ералаш».
12.35 Умницы и умники.
13.00 «Сами с усами».
13.30 «Все о Микки Маусе».
14.10 Фильм «ОДИНОКАЯ ЖЕНЩИНА ЖЕЛАЕТ ПОЗНАКОМИТЬСЯ».
15.50 Живая природа.
17.20 «В поисках Последнего героя».
17.40 Фильм «КРЕСТНЫЙ ОТЕЦ-2».
21.30 Времена.
22.45 Сериал «X-files».
23.45 Триллер «ФАРА».

07.25 «Телепузики».
07.50 Русское лото.
08.40 «ТВ Бинго шоу».
09.20 Доброе утро, страна.
10.00 Сам себе режиссер.
10.55 «Городок. Ретро».
11.35 Федерация.
12.15 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.25 Вокруг света.
15.30 «Том и Джерри».
16.05 «Комиссар Рекс». Сериал.
17.10 ТВ Бинго новости.
17.15 Аншлаг.
18.20 «Городок».
19.00 Вести недели.
19.55 Остросюжетный фильм «ГУДЗОНСКИЙ ЯСТРЕБ».
22.00 Сериал «Твин Пикс».
23.05 Спорт за неделю.
00.05 Прогноз погоды.

05.10 Боевик «ПОДЗЕМКА».
07.00, 09.00, 11.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.35 Мультфильм «Соломенный бычок».
07.45 Пепси-чарт.
08.25 Ох, уж эти дети!
09.20 Комедия «АФЕРИСТЫ».
11.20 Фильм «ТАРЗАН. ЧЕЛОВЕК-ОБЕЗЬЯНА».
13.35 Служба спасения.
14.05 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.25 Дог-шоу «Я и моя собака».
16.15 «Женский взгляд».
16.55 Очная ставка.
17.35 Боевик «СМЕРТЕЛЬНОЕ ОРУЖИЕ-2».
20.00 Намедни.
21.15 Куклы.
21.30 Детектив «СКАЛА МАЛХОЛЛАНД».
23.50 Журнал Лиги чемпионов.

09.10 Мультфильмы.
10.15 Недлинные истории.
10.30 Ток-шоу «Наобум».
11.00 Тем временем.
11.25 Чудеса погоды.
11.50 «КАК Я ВОЕВАЛА С ГЕСТАПО». Худ. фильм. Часть 2-я.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.10 «Кармен». Фильм-опера.
17.15 «Майские цветы». Сериал.
18.05 «Завтра будет завтра». Мультфильм.
18.15 Кинопанорама.
18.55 Экология литературы.
19.45 «Собрание исполнений».
20.15 Блеф-клуб.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 II Европейский фестиваль современного танца.
22.05 «МЕГРЭ УСТРАИВАЕТ ЗАПАДНЮ». Худ. фильм.
22.55 «Сказка сказок». Мультфильм для взрослых.

06.15, 13.40, 23.15 Дорожный патруль.
06.25 Фильм «НАШ МАЛЕНЬКИЙ «ЛОРРЕЙН».
08.00 «Обратный отсчет».
08.55 «Star старт».
09.30 «Все в сад!».
10.00, 14.00 Сейчас.
10.30 «Завтрак с соловьёвым».
11.10 Гала-концерт, посвященный открытию Чемпионата мира по шахматам 2001-2002 гг.
12.45 «Мое кино».
13.30 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
14.25 Катастрофы недели.
15.00 «В нашу гавань заходили корабли».
16.05 «Вы – очевидец».
16.50, 19.30 Сериал «Улицы разбитых фонарей II».
18.00 «Итоги».
20.45 «Земля – воздух».
22.20 Сериал «Первая волна III».

06.00 Музыкальный канал.
07.00 «1/52». Спортивное обозрение.
07.15 «В гостях у Тофика».
07.30 «Автопанорама».
08.00 «Час пик».
09.00 «Симпсоны». Мультсерия.
09.30 «Баффи». Сериал.
10.30 Мелодрама «ЛЮБОВЬ И ПОНОЖОВЩИНА».
12.50 «Большой завтрак с Ликой».
13.15 «Киноафиша Минска».
13.20 Музыка на СТВ.
13.30 Трагикомедия «ТРЫН-ТРАВА».
15.25 «Кирова, 17».
15.40 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
16.00, 16.30 «Человек-паук». Мультсериал.
16.50 «Дальнобойщики». Сериал.
18.00 Худ. фильм.
19.30 Информационная программа «168 часов Минска».
20.30 «Автопанорама».
20.55 Комедия «ОЧЕНЬ СТРАШНОЕ КИНО».
23.05 «М 1». Музыкальная программа.

Победитель выбрасывает белый флаг...

Главное в белорусской осени 2001 года — неурожай картошки.

Вспоминаются и президентские выборы, но это уже так, для интеллигентности. Кто победит на выборах, было ясно и без выборов. Только завидовать победителю просто грех. Его мало кто поздравил с избранием, а государственные визиты приходится наносить к собственным подчиненным. В Конгрессе США лежит законопроект, превращающий Беларусь в изгоя. Нет причин для былой улыбки и внутри Беларуси. Изношены до предела основные фонды в экономике, неконкурентоспособные товары, умирающее сельское хозяйство, самая высокая в СНГ инфляция, рост внутренней напряженности... Где ты, 1995?

Грех упрекать Александра Григорьевича в неспособности действовать как истинный государь. На второй день своего избрания он выставил за дверь резиденции Заметалина. Того, кто дважды (!) обеспечивал его избрание, был автором всей идеологии и преданным слугой — нет авторитета среди хранителей белорусской духовности. Канул в небытие генерал Сиваков — обвиняется в причастности к исчезновению лидеров оппозиции. В дебри наук командирован самый приближенный человек — глава администрации Мясникович, вечно непотопляемый. Затем последовал мгновенный разгон правительства, с «усечением» головы излишне популярному премьеру, появление совершенно новых имен в первом ряду руководителей. И наконец заявление о широкой либерализации всей общественной жизни, выдержанное в лучших западных традициях.

А где же демократическая оппозиция? Не умея побеждать, она не умеет и проигрывать. Чего стоят только два ее послевыборных вывода: единый кандидат в президенты Владимир Гончарик был ошибкой, как и стратегический курс на союз с номенклатурой. Уныние от собственной ненужности и грызня по поводу то ли заблудившихся, то ли украденных долларов — главное занятие оппозиции.

Обновленный Лукашенко отрицает свое авторство выражений «предприниматели — это вшивые блохи», «Международный валютный фонд — это жулье». В собственной резиденции он ведет задушевные беседы с предпринимателями, а требования МВФ объявлены чуть ли не священными. Только за окном XXI век, а для избранного на второй срок президента слова — уже не дело. А дело не складывается.

Вот стержень всего — отношения с Россией. Призывы, лозунги и инициативы всем надоели. А дел нет. Лучший друг Путин почему-то не принял Александра Григорьевича сразу после избрания, хотя визит был согласован заранее. Занят. Премьер Касьянов на заседании исполнительного комитета союзного государства (считай правительства) говорит, что похвалиться нечем. Мотор объединения Бородин сожалеет о медленном преодолении проблем. Кстати, «личный друг» (не путать с «лучшим другом») Пал Палыч во время своего последнего визита в Минск не удостоился даже приема. Так сказать, из-за отсутствия необходимости. Неперечисление денег в союзный бюджет (Россия перечислила свою часть полностью) компенсируется уверениями в вечной любви. Однако большинство программ не финансируется, а кредиты, полученные из союзного бюджета на некоторые из них, не имеют перспектив на возвращение.

Впрочем, и это лишь досадные детали. В Минске понимают, что Россия и Беларусь — разные страны, по государственному устройству и социально-экономическому укладу. И сколько ни призывай к единой славянской крови — несовместимость нарастает. Впервые на арену российско-белорусских отношений вышел российский капитал. «Российские олигархи готовы скупить лакомые кусочки Беларуси», «Белорусский калий — Беларуси!» — это заголовки не литовских газет. ЛУКойл — рвется к «Нафтану», гродненскому «Азоту», «Славнефть» диктует условия на Мозырьском НПЗ, пивные короли Петербурга сдули пенку с белорусских пивзаводов. Сомнительная репутация олигарха Дерипаски не помешала его участию в инаугурации Лукашенко. Ему нужен минский автомобильный. Плюнув на дипломатию, интеграцию и славянскую кровь, он заявил, что МАЗ — это груда хлама, и она ничего не стоит. Продиктовав условия и получив отказ, Дерипаска дал команду увеличить на треть цену ярославских двигателей для МАЗа, что делает машину неконкурентоспособной на рынке. Уникально, что накануне на Ярославском моторном побывал глава российского правительства. Еще хуже дела на Минском тракторном заводе — визитной карточке Беларуси. Он не в состоянии заработать даже на зарплату, и рабочие перекрывают центральные улицы города. Что уж тут говорить о делах на масло-заводах...

Гиганты белорусской промышленности — это предприятия СССР, и несоветская Беларусь может только выжимать из них бюджетные соки. А это, увы, не бесконечно. Инвестиции нужны больше, чем воздух, а получить их можно, только сменив государственного собственника. Это позавчерашний вывод, но Лукашенко озвучил его сегодня. В августе он клялся в незыблемости госсобственности, а в октябре говорит о достойном хозяине для нее. Победитель выбросил белый флаг перед приватизацией. Что это — смена стратегии?

Только где он, новый хозяин? Собственного капитала нет. Семь лет тотальной борьбы — и ни одного крупного легального предпринимателя. Какая бы ни была цена, но Россия накопила капитал, вырастила Новых Хозяев, и они правят страной, как могут. Беларуси осталось только одно — пригласить российский капитал, ибо западный не пойдет. И хочется плакать при одной мысли, что Абрамович или Мамут будут символами славянского объединения или станут платить за лукашенковский «рыночный социализм». Славянская кровь на их калькуляторах стоит очень дешево.

Беларуса ждет роль лишнего на пиру российских олигархов — говорят сторонники рыночной Беларуси. Будет ли он любить матушку-Русь, после многотысячных сокращений рабочих мест, нещадной эксплуатации со стороны дикого российского капитализма – увидим позже.

Александр ПРОХОРОВ, доктор юридических наук TEKBalt, Вильнюс

Служба: день и ночь

В нашей стране сегодня трудно найти человека, который мог бы сказать что-нибудь хорошее о беларусской милиции. «Дармоеды», «бандиты», «грабители» и много других неприятных «эпитетов» можно услышать от простого гражданина в ответ на вопрос об ассоциациях, возникающих у него, когда он слышит слово «милиция».

Это все внешняя оценка деятельности сотрудников правоохранительных органов. Но от этого не уменьшается количество желающих надеть пятнистую форму, чтобы приобрести власть над другими людьми, наводить страх не только на мелких хулиганов да старушек, торгующих сигаретами. Этот материал является попыткой рассказать о жизни милиции изнутри: через взаимоотношения между милиционерами, о их работе, интересах, досуге, отношении к власти и вообще к политике...

Как театр начинается с вешалки, так любое отделение милиции начинается с дежурной части – «дежурки». В нашем случае она имеет не очень привлекательный, можно даже сказать ужасный, вид. При входе в дежурную часть стоит большая железная дверь с надписью «Посторонним вход воспрещен». За этой дверью с левой стороны находится так называемый «обезьянник». Обычно сюда заводят только лиц женского пола, так как здесь, с одной стороны, довольно приличные условия содержания, а с другой – «обезьянник» хорошо просматривается с каждого места в дежурке. Дело в том, что для забавы сотрудники дежурной части время от времени предлагают молодым женщинам что-нибудь станцевать. За это они обещают женщинам угостить их сигаретами или вскоре отпустить домой. За «обезьянником» размещается ряд камер временного содержания. Размеры их довольно малы, где-то 1,5 на 2 метра, они холодные и очень влажные. В таких камерах содержат обычно по 3-4 человека. Кровать там одна. Ночью приходится спать по очереди – по 2 часа каждому. Закрываются камеры тяжелыми железными дверями, и обычно в них не включается свет – ни днем, ни ночью. Задержанные называют эти камеры «стаканами». Если среди арестованных есть ранее судимые, то большинство из них сразу начинают просить как можно скорее перевести в следственный изолятор, где условия содержания значительно лучшие.

Если двигаться по дежурной части дальше, можно попасть в помещение, где хранится оружие. Там находится почти весь военный арсенал: от пистолетов до автоматов и гранат. С правой стороны находится комната отдыха с телевизором, видеомагнитофоном, холодильником и несколькими кроватями. Посредине дежурки находится место оперативного дежурного с большим пультом и несколькими телефонами. Перед ним – маленькое помещение с окошком для приема граждан.

В дежурке работают, наверное, самые жесткие милиционеры. Это сержанты и прапорщики, которые попали в милицию, как и большинство, из роты патрульно-постовой службы или просто после армии, и не имеют соответствующего образования. Они беспощадны к задержанным, каждый новый задержанный для них прежде всего преступник... В дежурке нужно особенно беспокоиться за сохранение того, что есть в карманах, так как другие службы и отделы обычно не проверяют их содержимое. Если у вас большое количество денег, то знайте, что как минимум половины вы не досчитаетесь, а в копии протокола задержания или изъявления с вашей подписью, который обязательно выдадут, будет все чисто и гладко. Оперативные дежурные – это старшие офицеры, которые тоже нередко имеют опыт службы в армии со всеми вытекающими отсюда последствиями...

Дежурная часть держится отдельно от остальных служб и отделов. С ее сотрудниками нельзя найти общего языка. Они любят «закладывать» начальству остальных сотрудников РУВД. О милиционерах из дежурки можно сказать, что они глаза и уши руководства, когда оно отсутствует на рабочем месте. А еще точнее – они являются ушами и глазами всего РУВД.

Обязательным атрибутом в каждом РУВД является постовой милиционер, который неизвестно зачем поставлен, так как он никогда ничего не знает. В нашем случае он просто делает вид работы, записывая каждого пятого или шестого посетителя в специальный журнал. За его спиной начинаются кабинеты экспертно-криминалистического отдела. В этом отделе только начальник имеет высшее юридическое образование. Остальные сотрудники являются временными, так как более года-двух здесь никто не выдерживает и дальше работать не хочет. Из-за нехватки специалистов в этой области экспертами чаще всего работают люди, имеющие высшее педагогическое или какое-нибудь средне-специальное образование. В итоге вместо нескольких дней заключение экспертов приходится ждать по два месяца и более. К тому же выводы эксперты делают условные, и по ним нельзя принимать однозначные решения. Например, в случае раскрытия сотрудниками уголовного розыска ряда квартирных краж, эксперты с удовольствием, чтобы заработать себе «очки» (зарубить палки), начинают делать совпадения отпечатков пальцев, обуви преступников с отпечатками, засвидетельствованными при осмотре места происшествия, чтобы обозначить свою причастность к раскрытию преступления. При этом экспертно-криминалистический отдел считается службой, которая больше всех пьет.

Клим ЧУРКО, по материалам ПЦ «Весна»

Продолжение следует

БУДАЎНІЦТВА

У Гомелі не стае жылля

«Валюнтарысцка-нестандартныя формы» прыцягнення заказчыкаў на будаўніцтва жылля заклікаў выкарыстоўваць сваіх падначаленых старшыня Гомельскага гарвыканкама Леанід Барабанаў.

Выступаючы 21 лістапада на паседжанні выканкама, якое было прысвечанае тэме будаўніцтва жылля грамадзянамі за кошт крэдытных і іншых рэсурсаў, Барабанаў падкрэсліў, што намецілася тэндэнцыя да зніжэння колькасці людзей, якія хацелі б на долевай аснове ўдзельнічаць у будаўніцтве жылля. Паводле словаў Барабанава, сёлета з-за недахопу бюджэтнага фінансавання горад пабудаваў на 15-16 тысяч квадратных метраў жылля менш. Кіраўнік горада падкрэсліў, што недахоп сродкаў на будаўніцтва такога аб'ёму быў відавочны першапачаткова, і таму для выканання плана ўводу жылля адпаведным службам гарвыканкама трэба было б прыцягнуць да супрацоўніцтва прыватных асобаў. «У нас няма індывідуальнага гомельскага падыходу», — зрабіў высноўу кіраўнік горада Гомеля.

У адным з найбуйнейшых раёнаў горада — Чыгуначным — у чарзе на атрыманне кватэры стаяць звыш за 6 тысяч чалавек. Некаторыя з іх сталі на чаргу яшчэ ў канцы 1970-х гадоў. Паводле словаў супрацоўнікаў выканкама, менавіта тыя, хто даўно стаіць на чарзе, якраз і не маюць сродкаў, каб пачаць будаўніцтва ўласнага жылля.

Ірына ШАНЦАВА

ЭКАЛОГІЯ

Вярнулі сцерлядзь на Палессе

Без дзяржаўнай фінансавай падтрымкі на галоўным рыбным вадаёме Пінскага раёна «Пагост» даволі вынікова доўжыцца эксперымент па гадоўлі сцерлядзі — адзінага віду з сямейства асятровых, які абыходзіцца без салёнай вады мора. Зрэшты, толькі ўмоўна можна абвесціць пачатую справу тэхналогіяй ноу-хау, бо яшчэ ў сярэдзіне 60-х гадоў, да прыходу на Палессе меліярацыі, «царскую» рыбку прадавалі ў Пінску з лодак людзі з Лемяшэвічаў, Гальцоў, Беразцоў і іншых прыпяцкіх вёсак.

Пра тое, што паўтарыць досвед мінулага было вартым, сведчыць цяперашні касяк сцерлядзі, выгадаваны з малькоў, набытых у аднаго з рыбгасаў ля Цверы ў Расіі. Зараз жывыя асобіны маюць вагу 1-1,3 кілаграма і ўжо годныя, як гаворыцца, для патэльні. Але планы ў рыбаводаў стваральныя. Па словах дырэктара рыбгаса «Палессе» Генадзя Частова, прывазная сцерлядзь павінна даць першае сваё патомства ў 2003 годзе. Для гэтага рыбу ўтрымліваюць у асобнай сажалцы і кормяць, падкладваючы на адмысловыя «столікі» пад вадой свежыя «катлеткі» з перацёртай рыбы, мукі, збалансаваных па вітамінах камбікармоў. Калі працэс самаабнаўлення сцерлядзі пойдзе нармальна, то пры вазе адной рыбіны ў 100-150 грамаў імі можна будзе «засейваць» рэкі і вадаёмы. Гэта таксама маецца на ўвазе, але найперш рыбаводы дбаюць пра камерцыйны інтарэс. Зараз кошт расійскай сцерлядзі ў беларускіх крамах складае да 15 тысяч рублёў за кілаграм. Уласная будзе таннейшая і па кішэні землякам нават з невялікімі прыбыткамі.

Галіна БАРАВАЯ

ЭКСПРЭС

Прагнозы, пазыкі, разлікі

Валютная палітыка дэмакратызуецца

Савет міністраў ды Нацбанк Беларусі даслалі пісьмовае паведамленне дырэктару-загадчыку Міжнароднага валютнага фонду Хорсту Келеру аб тым, што Беларусь з 3 лістапада гэтага года прыняла абавязкі, прадугледжаныя раздзеламі 2, 3 і 4 артыкула VIII Статута МВФ. Трэці раздзел сцвярджае, што дзяржаўныя органы не павінны ўдзельнічаць у правядзенне дыскрымінацыйнай валютнай палітыкі альбо садзейнічаць усталяванню шматлікіх валютных рэжымаў. Чацвёрты раздзел усталёўвае канвертуемасць нацыянальнай валюты. У прыватнасці, гэтым раздзелам прадугледжваецца, што краіна абавязваецца свабодна выкупляць сваю нацыянальную валюту за валюту іншых дзяржаваў па запыце якой-небудзь краіны.

Выканкамы будуць «разбірацца» з зарплатай

Па звестках мінстата, на пачатак гэтага месяца запазычанасць па зарплаце ў Мінскай вобласці складае каля 6 мільярдаў рублёў. Пры гэтым 5,3 мільярда прыходзіцца на прадпрыемствы сельскай гаспадаркі (368 суб'ектаў гаспадарання). Гэткія лічбы былі абвешчаныя на паседжанні Мінскага выканкама. Губернатар сталічнай вобласці Мікалай Дамашкевіч выказаўся па гэтым пытанні вельмі катэгарычна: кіраўнікам выканкамаў прапанавана «разбірацца» з кожным прадпрыемствам, што вінаватае сваім працаўнікам.

«Рублёвая прывязка»

Нацбанк Беларусі ў 2002 годзе плануе працягнуць палітыку прывязкі нацыянальнай валюты да расійскага рубля, гэта абвесціў намеснік старшыні праўлення НББ Мікалай Лузгін. Зараз НББ і Цэнтральны банк Расіі (ЦБР) узгадняюць на кожны квартал працэнт дэвальвацыі беларускага рубля да расійскага і максімальна магчымыя адхіленні ад усталяванага працэнта дэвальвацыі. У чацвёртым квартале дэвальвацыя нашага рубля да расійскага будзе складаць не больш за 2,1% пры магчымым максімальным адхіленні — 1,5%. М.Лузгін абвесціў таксама аб намерах Нацбанка прыняць шэраг мер па расшырэнні выкарыстання нац. валют ва ўзаемаразліках паміж Расіяй і Беларуссю. У якасці аднаго з крокаў у гэтым накірунку М.Лузгін назваў тое, што НББ гатовы адмяніць 30%-ы абавязковы продаж на біржы паступаючай валютнай выручкі ў расійскіх рублях.

Новая гіганцкая зона свабоднага гандлю

Кітай і краіны Паўднёва-Усходняй Азіі абвесцілі аб планах стварэння за наступныя некалькі гадоў буйнейшай у свеце зоны свабоднага гандлю. Сумарнае насельніцтва краінаў, што ўвойдуць у зону, будзе складаць каля двух мільярдаў чалавек. Аб'ём гандлю, што ўвесь час павялічваецца, між тымі краінамі зараз складае каля 40 мільярдаў долараў. Прэм'ер Малайзіі выказаў некаторую насцярожанасць наконт таго, што процьма танных кітайскіх тавараў у суседнія краіны можа заваліць мясцовыя рынкі. Да дагавора аб стварэнні гэтай зоны могуць далучыцца таксама Японія ды Паўднёвая Карэя, праўда, Японія пакуль не лічыць прапанову вельмі сур'ёзнай. Аднак вядучая роля Японіі ў рэгіёне сёння губляе свае пазіцыі, ды новай сілай, прэтэндуючай на яе месца, лічыцца Кітай, які літаральна на днях афіцыйна ўступіць у Сусветную гандлёвую арганізацыю.

Андрэй КАРПОВІЧ

Курапаты: шэсць метраў процьмы

Якім быць мемарыялу? Пакуль што ніхто не ведае

Грамадзянская ініцыятыва «За выратаванне мемарыяла Курапаты» ладзіла гэтым тыднем сустрэчу з праекціроўшчыкамі будаўнікамі Мінскай кальцавой аўтадарогі (МКАД). Як вядома, пашырэнне МКАД за кошт тэрыторыі мемарыяла ў Курапатах на працягу ўжо двух месяцаў ёсць галоўным палітычным скандалам Беларусі, абцяжараным у дадатак рэпрэсіямі супраць валанцёраў Ініцыятывы (беспадстаўнае прымяненне сілы АМАПам, штрафы, прысуды адміністрацыйнага зняволення).

Менавіта дзякуючы самаадданасці валанцёраў былі праведзеныя дадатковыя археалагічныя раскопванні ўздоўж трасы каля месца масавых расстрэлаў у гады сталінскага тэрору. Але адсутнасць астанкаў ахвяраў у некалькіх раскапаных шурфах фармальна зняла для ўлады вастрыню праблемы і развязала рукі праваахоўнікам.

Аднак, па сутнасці, праблема мемарыялізацыі Курапатаў абвастрылася, бо стала відочным, што вышэйшая ўлада дзяржавы не прызнае за Курапатамі статусу нацыянальнай святыні, якая патрабуе дастойнага ўшанавання.

Калі б улада ставілася да Курапатаў, як таго патрабуе памяць пра ахвяры таталітарызму, дык і даручэнне ўрада на распрацоўку праекта пашырэння МКАД было б абсалютна іншага зместу. Даручэнне РУП «Магістральаўтадар», якое выступае заказчыкам рэканструкцыі МКАД, ляжыць у межах звычайнага інжынернага праекта з бюджэтным фінансаваннем пад стандартныя рашэнні (чым танней). Галоўны інжынер праекта пашырэння дарогі Мікалай Крэчэтнікаў з «Белгіпрадара», асвятляючы праект, праясніў некаторыя цьмяныя для грамадскасці прычыны той ліхаманкавай працы, якая апантана вядзецца ля Курапатаў. «Нас паставілі ва ўмовы, калі мы павінны зрабіць праект рэканструкцыі дарогі і пабудаваць яе за год. Да лістапада наступнага года кальцавая дарога павінна быць пабудавана. Адпаведна праектную дакументацыю трэба распрацаваць да снежня гэтага года. Таму праектная дакументацыя выпрацоўваецца паралельна з правядзеннем будаўнічых работ».

Пры нармальных умовах праект быў бы падрыхтаваны ў 2004 годзе. А зараз пры стаханаўскіх тэмпах, розгляданых на здачу аб'екта да 7 лістапада, штодзень з'яўляюцца нечаканкі. Прыкладам, аказалася, што патрабуецца дадатковае месца побач з дарогай для пракладкі водаправода, лініі сувязі і электракабеля. Адпаведна, хоць траса дарогі не змянілася, пашыраецца на 6 метраў паласа высечкі курапацкага лесу. Назіральнікі ад Ініцыятывы фіксуюць пашырэнне як 8-метровае. Гэтыя метры ператвараюцца ў сапраўдную процьму, якая раздзяляе ўладу і народ.

Арыентацыя на стандарт дзеля эканоміі сродкаў выклікала выкарыстанне стандартных блокаў (4 метры шырынёй, 2,5 — вышыні) пад падземны пераходны тунэль, стандартных дарожных знакаў («Прыпынак Курапаты»), стандартных сходаў да тунэля і г. д.

Што тычыцца агароджы, дык будаўнікі могуць зрабіць яе ўздоўж трасы каля ўрочышча зноў жа стандартна, адпаведна сваім магчымасцям. Ніводнае нестандартнае, творчае архітэктурна-дызайнерскае рашэнне будаўнікам недаступнае, бо павінна быць распрацаванае спецыялістамі архітэктурных майстэрань, а такога даручэння (і фінансавання) нікому ўрад не даваў, нават гаворкі пра гэта не вялося. Таму творчым выпрашэннем канцэпцыі мемарыяла, магчымым выглядам помніка ды іншых кампанентаў (агароджы, указальнікаў і г. д.) ніхто не займаецца. А яны, ясная рэч, не могуць з'яўляцца паасобку і аматарскімі высілкамі.

Усё, датычнае Курапатаў, з боку ўлады не прывячаецца, вядзецца марудна і ціха, каб пыл забыцця накрысе пакрываў памяць пра сталінскі генацыд на Беларусі і каб наноў не ўзнікала ніякіх абмеркаванняў таталітарызму і яго сённяшніх праяваў. Прынятая арыентацыя на стандарты можа адгукнуцца і ўзвядзеннем у Курапатах чарговага стандартнага помніка. Цалкам магчыма, што ўлада, каб пакончыць з праблемай «ініцыятываў», абвесціць «закрыты конкурс» сярод «спецыялістаў» з наперад вядомым пераможцам.

З другога боку, і грамадскія арганізацыі не падштурхоўвалі працэс мемарыялізацыі, чакаючы, калі прыйдзе разумная, адказная, дэмакратычная ўлада. Таму ставіліся драўляныя крыжы, і ў такім хрысціянскім рэчышчы вялося асэнсаванне змесцу і выгляду галоўнага помніка, які трэба паставіць пакутнікам. Адсюль вынікалі прапановы канфесійных капліцаў, шматметровых бетонных крыжоў ды іншыя банальныя рашэнні. Дырэктар дзяржаўнага інстытута «Менскград» Аляксандр Калантай прапанаваў сябрам Ініцыятывы выпрацаваць свой праект мемарыяла ў Курапатах і аддаць яго на разгляд Навуковай рады Камітэта па архітэктуры Мінгарвыканкама, што можа зрушыць з месца працэс мемарыялізацыі, паколькі пачне дзейнічаць бюракратычны механізм.

Фота Ул. ШЛАПАКА

Узровень абмеркавання з боку сябраў Ініцыятывы быў, падаецца, невысокага ўзроўню дасведчанасці. Таму болей прапаноўвалася назіраць, каб будаўнікі будавалі адпаведна праекта, не высякалі дрэвы. Падрыхтаваны праект Падгенення з будаўнікамі і праекціроўшчыкамі не мог быць падпісаны не толькі таму, што не прыйшлі прадстаўнікі «Магістральдара» ды іншыя чыноўнікі. Прыкладам, патрабаванне надпорнай сценкі з боку ўрочышча ёсць спрэчнае, і ў межах стандартнага заказу яе ўзвядзенне дасць сцяну з брудкіх бетонных блокаў. Занатаваная ў Пратаколе неабходнасць падземных пераходаў не адмаўляецца, але зрабіць іх адпаведнымі мясціне можна пры распрацоўцы спецыяльнага праекта, а гэта асобны заказ, іншыя выдаткі. Тое ж тычыцца змесцу і формы дарожных знакаў і ўказальнікаў. Яны павінны быць творча распрацаваныя мастакамі і архітэктарамі. І гэтак далей. Галоўная бяда распачатай рэканструкцыі, што яна з першага кроку вялася як звычайнае інжынернае збудаванне без усялякага прыцягнення творчых сілаў, без фінансавага ўліку творчых рашэнняў. Таму што спраектавалі праекціроўшчыкі, тое будаўнікі і зробяць. Дарога не выйдзе за межы інжынернага праекта, а праект мемарыялізацыі — мае зусім іншы змест, і пры адсутнасці хоць нейкіх творчых прапановаў змаганне за дрэвы нічога не вырашае.

Варта пагадзіцца з думкай кіраўніцы «Мартыралогу» Маі Кляшторнай: «Тут усё зразумела: улады дарогу будуюць і будуць будаваць. Мы павінны цяпер клапаціцца пра тое, як захаваць Курапаты».

Пры ўсёй значнасці Курапатаў у нас амаль адсутнічае літаратура пра гэтую трагічную мясціну. За 14 гадоў ніхто не выдаў карты ўрочышча з пазначэннем вядомых захаванняў, з межамі гэтай святыні. Мноства людзей нават не ўяўляе, пра што вядуцца спрэчкі, чым пагражае МКАД.

Адсутнасць статусу зрабіла гаспадаром мясціны Бараўлянскі сельсавет. Ён не мае грошай і наўрад ці здольны прымаць хоць крыху адказныя рашэнні.

Заклікі будаваць мемарыял «самім», забяспечыць «народным фондам», без удзелу дзяржаўных органаў і бюджэтных сродкаў, цяжка назваць рэальнымі, бо мемарыялізацыя звязаная з вырашэннем адміністрацыйнай і гаспадарчай падпарадкаванасці ўрочышча. Хто будзе зацвярджаць конкурсныя праекты, хто дасць сродкі на іх рэалізацыю? І калі можна «нам», дык будзе можна і партыйцам Калякіна, і асабовым складу партыі Гайдукевіча ставіць свае знакі памяці ў Курапатах.

Вынікам сустрэчы стала рашэнне стварыць у межах Ініцыятывы арганкамітэт для каардынацыі высілкаў у абароне месца пахаванняў курапацкіх ахвяраў. Між тым, сярод абаронцаў святыні няма паразумення — ініцыятыва «Моладзь у абарону Курапатаў» намервалася будаваць мемарыял самастойна. У якіх формах гэта выявіцца — цяжка ўявіць.

А ўлады працягваюць сваю любімую справу — судзяць і караюць. Нават у той самы час, калі адбывалася сустрэча сябраў Ініцыятывы з праекціроўшчыкамі, назіральнік Андрэй Ягораў атрымаў штраф у памеры 6 мінімалак, Аляксандр Губейка — 10 мінімалак, Генадзь Дранковіч — 6 мінімалак, Мікалай Ткачэнка — 5 мінімалак, Яўген Афнагель — 6 мінімалак.

За абарону Курапатаў.

Я.ВЯРЫГА

Легенда беларускай прэсы

23 лістапада спаўняецца 95 гадоў самай старой беларускай газеце. Гэтым днём у 1906 годзе выйшаў першы нумар «Нашай Нівы», сапраўднай легенды беларускай прэсы.

Штотыднёвая паліфанічная (і грамадска-палітычная, і навукова-асветніцкая, і літаратурна-мастацкая) «Наша Ніва» была заснаваная братамі Іванам і Анатолем Луцкевічамі ды Аляксандрам Уласавым, лідэрамі самай масавай партыі ў нашай гісторыі Беларускай Сацыялістычнай Грамады. Выходзіла яна да 1915 года ў Вільні як кірыліцай, гэтак і лацінкай. Галоўнымі рэдактарамі «НН» у розны час былі Сымон Вольскі, Аляксандр Уласаў, Янка Купала. Менавіта тут упершыню былі надрукаваныя многія цяпер хрэстаматыйныя творы. Напрыклад, паэмы «Курган» і «Бандароўна» Янкі Купалы і ўрыўкі з «Новай зямлі» Якуба Коласа, сотні іхніх вершаў. «Наша Ніва» стала не проста газетай. Нездарма тыя гады нацыянальнага адраджэння называюць нашаніўскім перыядам.

Перапыніла выданне «НН» імперыялістычная вайна. А ў Савецкім Саюзе такой беларускай газеты, што стаіць на пазіцыях здаровага класічнага нацыяналізму, натуральна, быць не магло. Праўда, яшчэ ў 1920 годзе спробу выдаваць газету пад назвай «Наша Ніва» зрабіў Антон Луцкевіч. Але паўнавартасна аднавілася «Наша Ніва» ў 1991 годзе. А паралельна ёй сімвалічна пачалі выдавацца факсіміле-тамы старой «Нашай Нівы».

«НН» у найноўшай сваёй гісторыі і падобная і не падобная да сябе пачатку мінулага стагоддзя. Найпершае падабенства ў тым, што і паўставала, і аднаўлялася яна ў хвалях чарговага адраджэння. І выходзіла яна ў сталіцах: тады – у Вільні, цяпер – у Мінску. Адгэтуль паслядоўна заўзяты нацыянальны змест і форма. І за тое, і за другое газета мела праблемы. Канфіскацыі накладаў і завядзенне судовых справаў супраць рэдактараў (Янку Купалу ў 1915 годзе, напрыклад, ад суда выратавала вайна), а два гады таму «Наша Ніва» ў судзе адстаяла права друкавацца «тарашкевіцай». Сучасная «Наша Ніва» нават захавала старыя рубрыкі, напрыклад, «З усіх старон» ды «Паштовая скрынка».

Старая «НН» была народней і дасціпней, цяперашняя – досыць камерная, для некалькіх тысяч маладых нацыянальна заангажаваных інтэлігентаў-інтэлектуалаў. У №1 1906 года, і тое было насамрэч, пісалася: «Наша Ніва» – газета не рэдакцыі, але і ўсіх беларусаў і ўсіх, хто ім спагадае». Хоць цягам апошніх гадоў «Наша Ніва» ўвачавідкі ўзяла павольны курс, так бы мовіць, на дэмакратызацыю. Мала быць «першай беларускай газетай»: «беларусаў і ўсіх, хто ім спагадае», мусіць быць болей.

Мар'ян КАРЫМОНТ

ДАТЫ І ЛЁСЫ

23 лістапада

1871. Нарадзіўся кампазітар-самавук Уладзімір Тэраўскі, аўтар музыкі да нацыянальнага гімна «Мы выйдзем шчыльнымі радамі». Памёр у 1938 г. у лагеры.

1906. У Вільні выйшаў першы нумар «легенды беларускай прэсы» — газеты «Наша Ніва». Рэдакцыйны артыкул абяцаў, што газета будзе служыць «усяму пакрыўджанаму беларускаму народу», але да ўладаў яна была лагаднейшая, чым першая беларуская газета «Наша доля». За першыя тры гады свайго існавання «НН» надрукавала 960 артыкулаў, дасланых з 489 вёсак, 246 вершаў і 91 апавяданне. У 1910 г. газета мела ўжо 636 пастаянных падпісчыкаў.

1946. Французскія караблі абстралялі в'етнамскі порт Хайфон. Загінулі амаль 6 тысячаў чалавек. Дасягнутае раней пагадненне пра незалежнасць В'етнама ў складзе Французскага саюза было скасавана, і 19 снежня пачалася В'етнамская вайна. Яна доўжылася тры дзесяцігоддзі — больш за любы іншы вайсковы канфлікт XX стагоддзя.

24 лістапада

1874. Амерыканец Джозеф Гілдэн запатэнтаваў калючы дрот. Вынаходка прызначалася для кіравання статкамі авечак і кароваў у прэрыях, але не менш шырокі ўжытак знайшла і ў «чалавекагадоўлі».

1941. Нарадзіўся Піт Бест, першы бубнар у складзе *The Beatles*. Замена Беста на Рынга Стара раззлавала многіх прыхільнікаў гурту. Падчас першага канцэрта з удзелам новага бубнара публіка скандавала: *Pete Best forever — Ringo never!* Джорджу Харысану ў бойцы падбілі вока.

1996. Завершыўся рэферэндум аб зменах у Канстытуцыю РБ, аб пераносе Дня незалежнасці на 3 ліпеня, аб куплі і продажы зямлі, аб смяротных пакараннях. Вярхоўны Савет вынесў на той рэферэндум уласны праект зменаў у Канстытуцыю, а таксама пытанні аб прамых выбарах кіраўніцтва мясцовых органаў улады і аб фінансаванні ўсіх органаў толькі з дзяржаўнага бюджэту. Незалежныя назіральнікі не прызналі перамогу прапановаў, якія вынес на рэферэндум Лукашэнка.

25 лістапада

1936. Германія і Італія падпісалі г. зв. Антыкамінтэрнаўскі пакт, скіраваны супраць экспансіянісцкіх планаў СССР. Праз год да пакту далучылася Італія, а затым — і франкісцкая Іспанія.

1914. Нарадзіўся Джо Дзі Маджыо, зорка бейсбола і другі муж Мэрылін Манро. Іхні шлюб доўжыўся некалькі месяцаў, але пасля смерці актрысы Дзі Маджыо дваццаць гадоў дасылаў штодзённа на магілу Манро дзве чырвоныя ружы.

1934. У Кіславодску памёр украінскі гісторык, аўтар каля 2 тыс. навуковых працаў Міхайла Грушэўскі, які быў першым прэзідэнтам Украінскай Народнай Рэспублікі.

1970. Японскі пісьменнік Юкіо Місіма зрабіў сабе харакіры пасля няўдалай спробы падштурхнуць вайскоўцаў да дзяржаўнага перавароту, які мусіў бы адрадзіць у грамадстве традыцыйныя самурайскія каштоўнасці.

26 лістапада

1855. У Стамбуле памёр ад халеры Адам Міцкевіч. Жонка паэта Цэліна памерла на некалькі месяцаў раней, 5 сакавіка, ад псіхічнай хваробы. Рукапісы апошніх трох гадоў Міцкевіч спаліў.

1951. Нарадзілася (у Венгрыі) Ілона Сталер, італьянская порназорка і дэпутат парламента, вядомая таксама пад мянушкаю Чычаліна. Перад пачаткам аперацыі «Бура ў пустыні» прапанавала Садаму Хусейну сваё цела наўзамен вываду ягоных войскаў з Кувейта, але іракскі дыктатар прапанову не прыняў.

1966. На французскай паўвыспе Брэтань пачала дзейнічаць першая ў свеце электрастанцыя, якая бярэ энергію з марскіх прыліваў.

1987. Вярхоўны суд Вялікабрытаніі прызнаў, што банкноты, якія зрабіў для выставы мастак Джэймс Богз, з'яўляюцца творам мастацтва, а не фальшываманетніцтва. Падробшчык грошай упершыню пазбег пакарання.

27 лістапада

1095. Папа Урбан II дабраславіў першы крыжовы паход.

1791. Нарадзіўся Андэрс Цэльсіюс, шведскі астраном і фізік, вынаходнік тэмпературнай шкалы (1742), якой мы карыстаемся.

1874. У вёсцы Моталь Іванаўскага павета ў сям'і гандляра драўнінаю нарадзіўся першы прэзідэнт Ізраіля Хаім Вейцман. У часе першай сусветнай вайны Вейцман, хімік па адукацыі, вынайшаў спосаб атрымліваць ацэтон з кукурузы і перадаў гэты сакрэт ваеннаму міністэрству Брытанскай імперыі. Наўзамен удзячныя брытанцы дапамаглі габрэям асвоіць Палестыну.

1921. Нарадзіўся Аляксандр Дубчак, былы кіраўнік чэхаславацкай кампартыі, рэформы якога ў 1968 г. спыніла савецкая акупацыя. Падчас «аксамітнай рэвалюцыі» 1989 г. Дубчак вярнуўся ў палітыку і быў абраны старшынём чэхаславацкага парламента.

1971. Савецкая касмічная станцыя «Марс-2» дасягнула паверхні Пунсовай планеты. Падчас пасадкі карабель разбіўся, і усё ж гэта была першая рэч з Зямлі, што трапіла на Марс.

28 лістапада

1871. Пачаўся рух цягнікоў па магістралі Смаленск—Мінск—Брэст; афіцыйная дата адкрыцця Беларускай чыгункі.

1916. Драматург і рэжысёр Францішак Аляхновіч заснаваў у Вільні Першы беларускі тэатр.

1881. Нарадзіўся аўстрыйскі пісьменнік Стэфан Цвейг, аўтар раманізаваных біяграфіяў Магелана, Кальвіна, Эразма Ратэрдамскага, Марыі Сцюарт.

1893. Упершыню ў гісторыі жанчыны ўзялі ўдзел у парламенцкіх выбарах у Новай Зеландыі.

1974. Джон Ленан апошні раз выступіў на сцэне. Падчас канцэрта Элтана Джона ў Нью-Йорку Ленан выканаў разам з ім тры песні.

29 лістапада

1941. Нацысты пакаралі смерцю 18-гадовую партызанку Зою Касмадзям'янскую.

1981. Выпала з яхты і патанула вядомая амерыканская кінаактрыса Наталі Вуд, дачка расійскіх белаэмігрантаў. Вуд тройчы намінавалася на прэмію «Оскар», выканала галоўную ролю ў мюзікле «Уэстсайдская гісторыя».

Падрыхтаваў **Юрась БАРЫСЕВІЧ**

АСПЕКТЫ

Працуюць горш за палонных

Спецыялісты арэнднага прадпрыемства «Мінскрэстаўрацыя», якія вядуць працы па рэстаўрацыі Гомельскага палаца XVIII стагоддзя, пазбаўляюць гэты помнік класіцызму яго архітэктурных асаблівасцяў. Пра гэта 20 лістапада заявіў старшыня гомельскай абласной арганізацыі Беларускага саюза мастакоў (БСМ) Анатоль Отчык.

Гомельскі палац быў закладзены ў 1785 годзе генерал-фельдмаршалам Пятром Румянцавым на высокім беразе ракі Сож на месцы абарончых збудаванняў і драўлянага замка Мікалая Чартарыйскага. Да 1834 года палац прыналежаў Румянцавым, у 1834-1856 гадах генерал-фельдмаршалу Івану Паскевічу. Галоўны корпус палаца пабудаваны ў 1785-1793 гг., у 1794-1805 гг. дабудаваныя флігелі і галерэі, у 1837-1848 гг. — прыбудаваная трохпавярховая вежа ў стылі лжывай готыкі. У 1852 годзе цэнтральная частка будынка была рэканструяваная. Палац адрэстаўраваны ў 1919-1920 гадах, разбураны ў гады Другой сусветнай вайны, адноўлены ў 1969 годзе. У палацы, які зараз знаходзіцца на рэстаўрацыі, размяшчаецца Гомельскі абласны краязнаўчы музей.

Якасць ляпніны сучасных рэстаўратараў прыкметна саступае працы нямецкіх ваеннапалонных, якія аднаўлялі Гомельскі палац у пасляваенны перыяд, зазначыў Анатоль Отчык. З-за гэтага, паводле яго словаў, пагаршаецца знешні выгляд палаца і яго інтэр'ераў. «У пратаколе нядаўна прайшоўшага пасяджэння мастацкага савета зазначана, што з помніка архітэктуры класіцызму з элементамі ампіру палац паступова ператвараецца ў эклектычнае збудаванне».

Марат ГАРАВЫ

Радыяцыйная небяспека

Еўрапейскія вучоныя выказваюць занепакоенасць станам радыяцыйнай бяспекі субкантынента. Паводле словаў члена-карэспандэнта Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, прафесара Анатоля Кудзельскага, даследаванне постчарнобыльскіх праблемаў дазволіла вучоным стварыць мадэлі, якія дазволяць прагназаваць развіццё падобных катастрофаў і іх наступствы. Існуе небяспека, звязаная з працяглым уздзеяннем наступстваў Чарнобыля на здароўе людзей, а таксама праблемай выпрацоўкі рэсурсаў больш як ста ядзерных рэактараў, што дзейнічаюць у Еўропе. «З часам іх трэба будзе дэмантаваць, перапрацаваць і ліквідаваць ядзерныя адходы», — сказаў Кудзельскі. Разам з тым, пасля закрыцця ўсіх АЭС у Італіі аказалася незапатрабаванымі больш за дзве тысячы спецыялістаў. Аналагічная сітуацыя складаецца і ў Германіі. «Вучоныя ўсведамляюць, што зніжэнне цікавасці да праблемаў радыяцыйнай абароны ў будучым пагражае стратай базаў дадзеных і экспертаў», — падкрэсліў Кудзельскі. Гэтыя праблемы абмяркоўваліся вучонымі Вялікабрытаніі, Германіі, Беларусі, Італіі, Расіі і Украіны на канферэнцыі, якая прайшла ў італьянскім горадзе Беладжыо.

БелаПАН

Лекавы сродак на выпадак вайны

Універсальны лекавы сродак, які мог бы дапамагчы ў выпадку выкарыстання зброі масавага паражэння, маюць на мэце стварыць амерыканскія даследчыкі. Па іхнай задуме, ён павінен забіваць не толькі ўсіх магчымых мікробаў, але і абараняць арганізм ад атруты і нават радыяцыі. Большая частка перспектыўных распрацовак універсальнага лякарства працуе не як вакцыны, якія накіроўваюць адказ імуннай сістэмы чалавека супраць канкрэтнага ўзбуджальніка, і не як антыбіётыкі, якія ўздзейнічаюць непасрэдна на мікробаў. Яны павялічваюць магчымасці імуннай сістэмы ўвогуле.

На думку даследчыкаў, падобныя прэпараты здолелі б абараніць і ад ядзернай зброі, адраджаючы імунную сістэму пасля ўздзеяння выпраменьвання. У шматлікіх выпадках менавіта разбурэнне імуннай сістэмы выклікае смерць пры ўздзеянні радыяцыі, бо пры гэтым далучаюцца розныя інфекцыі.

Цяпер тэсты праводзяцца на бацылах сібірскай язвы і вірусе, роднасным натуральнай воспе.

У Рычмандзе даследчык Роджар Лорыа праводзіць эксперыменты з гармаанальнымі прэпаратамі, якія блакуюць дзеянне гармона картызона, які парушае работу імуннай сістэмы. У лабараторных умовах гэтыя прэпараты дзейнічаюць супраць вірусаў, бактэрыяў і паразітаў. Магчыма ў блізкай будучыні моцны лекавы сродак пачне сваю выратавальную службу.

Адам ВАРОНА

Мода на здаровы лад жыцця

З наступнага года пачне рэалізоўвацца Дзяржаўная праграма па фарміраванні здаровага ладу жыцця насельніцтва Рэспублікі Беларусь па 2002-2006 гады, якую ўрад зацвердзіў сёлета напрыканцы кастрычніка.

З годна з дадзенымі Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, здароўе чалавека на 50% залежыць ад ягонага ладу жыцця і толькі на 15% за стан здароўя адказная медыцына. Паводле міністра аховы здароўя Уладзіслава Астапенкі, у нас склалася сітуацыя, калі «хваэрць чалавеку выгадна». Ён курыць, п'е, потым пачынае хварэць, а дзяржава яму яшчэ кожны раз аплачвае бюлетэнь па часовай непрацаздольнасці і лячэнне ў санаторыях. «Я на вуліцах больш бачу п'яных, чымсьці тых, хто бегае, і тое на іх тыкаюць пальцамі», – канстатаваў міністр аховы здароўя. І ў сувязі з гэтым ён падняў пытанне, а ці варта аплачваць на 100% бюлетэні тым хворым, хто не выканаў рэкамендацыі ўрача і захварэў?

У нас здароўе як след каштоўнасцю яшчэ не стала. Людзі з задавальненнем вырашаюць праблемы здароўя ў свой працоўны час: паводле Уладзіслава Астапенкі, удзень паліклінікі наведваюць пераважна служачыя дзяржаўных структураў, працоўныя заводаў, а ўвечары пасля працы да ўрачоў ідуць работнікі прыватнага сектара.

На фармаванне ў насельніцтва здаровага ладу жыцця запланавана патраціць 9 мільёнаў долараў. Гэтыя грошы пойдуць на рэанімацыю фізкультурна-аздараўленчай працы, на падрыхтоўку медперсаналу, стварэнне службаў псіхалагічнай дапамогі, прыцягненне да прапаганды знакамітасцяў. Але, на жаль, паводле галоўнага інспектара Галоўнага ўпраўлення сацыяльнай і выхаваўчай працы міністэрства адукацыі Лідзіі Барысік, ніякага адмысловага прадмета па прапагандзе здаровага ладу жыцця ў нашых школах не з'явіцца, бо ў адукацыйных установах і без таго ідзе скарачэнне вучэбнай нагрузкі. Вучэбны курс аб здаровым ладзе жыцця будзе толькі факультатыўным, і ці ставіць яго ў план занятак, вырашаць будуць самастойна ў кожнай школе. З «чалавекам і ягоным здароўем» у абавязковым парадку будуць азнаямляць толькі вучняў малодшых класаў.

Алена ЛАБАНАВА

Фота IREX/ProMedia

Права на имя

Елена Солод (известная на Украине своими неординарными политическими PR-технологиями лидер партии «Единая Семья») подала в ЗАГС Коммунаровского района города Запорожье документы на изменение фамилии, имени и отчества. Каким же было удивление работников ЗАГСА, когда в графе избранных ФИО Елена Солод вписала – «Усама бин Ладен». В ответ на всеобщий шок и сменивший его смех Солод заявила, что по закону она соблюла все нюансы и отказать ей не имеют права.

Попытки убедить женщину не делать глупостей (ведь Усама бин Ладен, во-первых, имя мужское; во-вторых, его носит террорист; в-третьих, правки ФИО матери будут внесены в свидетельства о рождении детей и свидетельство о браке) увенчались фиаско.

Солод, в знак протеста против государственных служащих, разнесла по СМИ гневное заявление о намерении подать в суд. Работникам ЗАГСА ничего не осталось, как послать запрос в милицию. Милиция может проверить, находится ли Солод под судом, следствием, в розыске. Препятствовать смене инициалов правоохранительные органы не имеют права.

Алесь КАЗЛЮКЕВІЧ

МЕДЫЦЫНА

Што крыецца ўнутры таблеткі

Як разабрацца ў моры лекаў? Як зразумець, які вытворца дастойны ўвагі, а які вытворца дае толькі сурагаты? Для гэтага патрэбна ведаць некаторыя рэчы, вядомыя пасвечаным у тайны індустрыі фармацэўтам, але не вядомыя звычайна шырокай публіцы...

Па-першае, у кожным прэпараце ёсць дзве назвы – гандлёвая і сусветная. Гандлёвая назва – гэта брэнд, які належыць канкрэтнай фірме-вытворцу; сусветнае (або міжнародная непатэнтаваная назва) – гэта хімічная назва субстанцыі, якая ляжыць у аснове прэпарата. На ўпакоўцы звычайна буйна пішуць гандлёвую назву лекаў, а ніжэй, больш дробным шрыфтам, – сусветную. Напрыклад, Карынфар – гэта гандлёвая назва нямецкай фірмы *AWD*, але ён жа ніфедзіпін, па сусветнай назве. Прычым ніфедзіпіну можа быць шмат, і ўсе пад рознымі гандлёвымі назвамі.

Па-другое, усе прэпараты дзеляцца на арыгінальныя і так званыя «джэнерыкі». Арыгінальны прэпарат – гэта той, які фірма-вытворца сама ж і распрацавала, стварыўшы новую субстанцыю і ўклаўшы ў гэта немалыя сродкі. Джэнерык – гэта, адпаведна, прэпарат, які фірма-вытворца сама не распрацавала, а робіць яго па гатовай формуле, што абыходзіцца ёй больш танна. Джэнерыкі звычайна выпрацоўваюць дробныя фірмы, якія не маюць асабістай доследнай базы, пасля таго як канчаецца тэрмін патэнтнай абароны на арыгінальны прэпарат і яго формула рассакрэчваецца. Бывае, што некаторыя надобрасумленныя фірмы выкрадаюць дасье і пачынаюць асабістую вытворчасць, сцвярджаючы, што нібыта самі сінтэзавалі прэпарат. Вытворцы джэнерыкаў альбо даюць ім свае гандлёвыя назвы, альбо выкарыстоўваюць сусветныя назвы ў якасці гандлёвых дзеля лепшай пазнавальнасці.

На жаль, у нас дактары блытаюцца ў наменклатуры лекаў, і немалую ролю ў гэтым адыгралі даведнікі, у якіх звалены ў адну кучу і гандлёвыя, і міжнародныя, і спецыфічныя савецкія назвы, якія больш нідзе не ўжываюцца. Зараз у распараджэнні ўрачоў з'явіўся нармальны, адпаведны сусветным стандартам выданні, з якіх лепшым, безумоўна, ёсць «Даведнік ВІДАЛЬ».

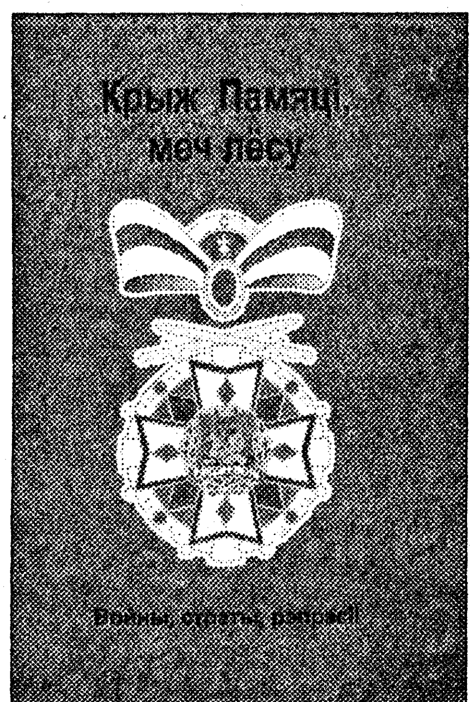
Лепшую якасць маюць, канешне, арыгінальныя прэпараты, якія выпускаюць фірмы-распрацоўшчыкі, але ў іх і кошт больш высокі. Затым ідуць джэнерыкі, прычым іх якасць і кошт таксама залежаць ад вытворцы. Але ёсць фірмы, чые джэнерыкі па якасці амаль не саступаюць арыгіналу, а каштуюць значна танней. Напрыклад, *KRKA і Lek* (Славенія), *Nycomed* (Нарвегія), *Orion* (Фінляндыя), *Norton* (Англія) і шэраг іншых. А вось ад прэпаратаў індыйскіх фірмаў лепш трымацца далей, нягледзячы на таннасць. Колькасць і стабільнасць актыўнай субстанцыі ў іх рэдка адпавядае дэкларацыям, затое пабочных прымешкаў з лішкам, ды і тэхналогія не выключае асаблівага даверу. Дарэчы, акрамя самой Індыі, гэтыя прэпараты выкарыстоўваюцца толькі ў нас, больш іх нідзе не пускаюць. Вось яны і ідуць бесперапынным патокам, бо грамадзяне любяць тыя лекі, што «патанней».

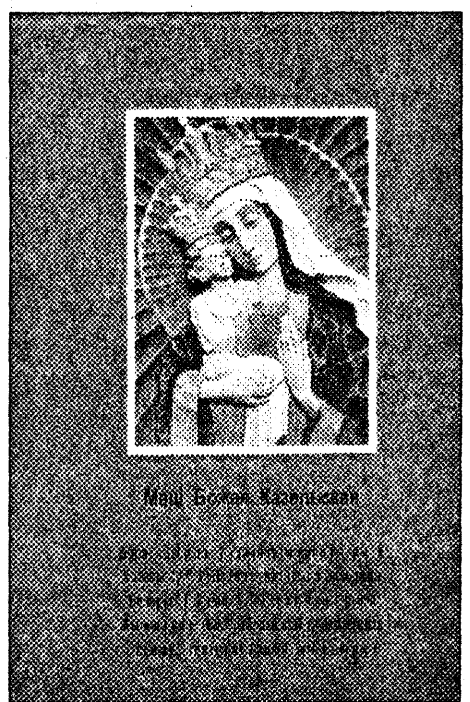
Яўген БАЛАЎ

КНІГАРНЯ

«Крыж памяці, меч лёсу»

Усе словы, з якіх складзеная назва гэтай кнігі, нават паасобку маюць сімвалічны сэнс. У спалучэнні яны аднесеныя аўтарам да тысячагадовай прасторы беларускай гісторыі, на якой агледжаныя, як паведамляе падзагаловак, «войны, страты, рэпрэсіі».

Менавіта праз драматычныя падзеі, праз маштабныя трагедыі і дзейнічае ўжо адзінаццаць стагоддзяў «меч лёсу» на зямлі Беларусі. Кніга гэтая выключна дакументальная – у ёй тое, што было, нічога выдуманага. «Каротні спіс» абдымае час ад 862 года да нашых дзён, апошняя дата пазначае віселі валанцёрай ініцыятывы «За абарону мемарыяла Курапаты». На гэтай вялікай часовай адлегласці аўтар «Спіса», пісьменнік Кастусь Тарасаў, «паставіў» паўтары тысячы знакаў пра падзеі, якімі з дастатковай празрыстасцю выяўляецца галоўны змест нашай гісторыі.

Занатаваных падзеяў у кнізе магло быць шматразова болей. У прадмове аўтар адзначае, што «шмат войнаў, паўстанняў, рэпрэсіяў пазначаныя ў «Спісе» радком, хоць змяшчаюць безліч трагічных падзеяў. Дзеля перапічэння ўсіх патрэбная шматтомная Энцыклапедыя Смутку, якая ніколі не будзе поўная, бо пра мноства даўніх і нядаўніх трагедыяў ведае толькі Бог». І гэта сапраўды горасная праўда, бо наш народ неадноўчы страчваў людзей мільёнамі на працягу некалькіх гадоў, і пазначыць радком аднятую вайной ці рэпрэсіямі душу кожнага ніяк немагчыма. Таму пазначэнні «Спіса» нясуць на сабе адбітак ёмістых сімвалаў. У ім побач стаяць даты расстрэлаў каталіцкіх і праваслаўных святароў бальшавікамі, і расстрэлы святароў немцамі, савецкая і антысавецкая партызанка, руйнаванне касцёлаў і уніяцкіх цэркваў царскай уладай і руйнаванне касцёлаў і цэркваў камуністычным рэжымам, як сталінскім, так і паслясталінскім. У параўнанні з першым выданнем «Спіса», якое было ўдвая меншае па колькасці старонак, аўтар запоўніў пэўныя лакуны – прыкладам, з падзеяў Паўночнай вайны на Беларусі, з жыцця знаных дзеячаў, з рэпрэсіяў супраць дысідэнтаў у так званыя застойныя гады. Таксама апынуліся пад увагай галоўныя палітычныя падзеі як нашай даўніны, гэтак і сучаснасці. Напрыклад, у дні падпісання Крэўскай, Люблінскай уніяў, ухвалення сеймам Падзелаў, заключэння апошняй «саюзнай дамовы», нікога не забілі, але ўплыў гэтых падзеяў на лёс народа і дзяржавы быў і ёсць надта трагічны. Аўтар палічыў неабходным пракаментаваць гэта ў прадмове наступным сказам: «Не менш за генацыд адбіліся на нашай гісторыі дзяржаўныя здрады, якія ўсталяваліся ў жывую традыцыю і генетычна пазбавілі вышэйшыя станы, потым гэтак званую палітычную эліту інстынктыўнай прагі дзяржаўнай самастойнасці. Улада з гэтакай заганай мыслення непазбежна задавольвалася ганебнай роляй паслужлівага калабаранта». Калабарацыйя звычкі засвойваліся нашай магнатэрыяй, нашымі ўладарамі і ўрадоўцамі ўжо з 15-га стагоддзя. «З гэтых прычынаў наша гісторыя ўяўляе адладжанае падарожжа пакаленняў па замкнутым коле, – піша аўтар, – унук наступае дзеда і цягнецца той самай пратаптанай нявольніцкай сцяжынай». Тым не менш, як сведчыць «Спіс...», не ўсе цягнуцца, кожнае пакаленне вылучае выратавальнікаў духу народа. Ідэальны пачатак стварае не нявольніцкая падманутая маса народа, а яго духоўна адораная частка. Іншая справа, што яна амаль заўжды трапляе пад «меч лёсу», які трымаюць ці акупанты, ці калабаранты, і не заўжды іх шануюць «крыжам памяці». У розныбаковым асвятленні тэмы ўражвае пазначаная ў кнізе гісторыя абраза Маці Божай Казельскай, створанага ваеннапалоннымі 1939 года з Заходняй Беларусі і Вільні ў сталінскім канцлагеры ў Казельску. Абраз спалучыў рысы дзвюх беларускіх святыняў – Вострабрамскай і Жыровіцкай цудадзейных іконаў. Потым палонныя апынуліся ў арміі Андэрса і прайшлі з гэтым абразом па дарогах вайны.

У кнізе каля 60 ілюстрацыяў. Апроч абраза, які падаецца ў колеры на вокладцы, ёсць яшчэ некалькі рэальных – крыж наваградскім манахіням, закатаваным гестапаўцамі ў 1943 годзе, фота разбуранай на загад ЦК КПБ фары Вітаўта і ўзарванай немцамі Супрасльскай царквы, але бальшыня – гэта эскізныя прапановы тых помнікаў, якія трэба мець і якіх няма, прыкладам, помнікаў Ігнату Грынявіцкаму, Мікалаю Радзівілу Чорнаму ў Нясвіжы, ахвярам Драздоўскага канцлагера, «Бясследна зніклым», ахвярам сталінскага генацыду ў Курапатах і г. д.

Пазнаёміцца з гэтым цікавым і карысным выданнем можна на кніжных выставах у Таварыстве беларускай мовы імя Францішка Скарыны (вул. Румянцава, 11) і сядзібе БНФ (вул. Варвашэні, 8).

Іван СУРЫН

Галоўны рэдактар Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі.
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдадзена з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1787 Нумар падпісаны ў друк 22/11/2001 (15:00) Наклад – 10.100